

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Tomris Uyar

Aramızdaki Şey

BÜTÜN ESERLERİ

ÖYKÜ



YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ARAMIZDAKİ ŞEY

Tomris Uyar (İstanbul, 15 Mart 1941 - 4 Temmuz 2003) İlkokulu Taksim'deki Yeni Koleji'de (1952); ortaokulu İngiliz High School'da (1957); liseyi Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'nde (1961) okudu. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne bağlı Gazetecilik Enstitüsü'nü bitirdi (1963). 1987'de Boğaziçi Üniversitesi'nde Çağdaş Öykü ve Türk Öykücülüğü adıyla seçmeli bir ders verdi. *Papirüs* dergisinin yayınına katıldı, İngilizceden altmıştan fazla kitap çevirerek Türkçeye dünya yazınından yapıtlar kazandırdı. *Yürekte Bukağı* ile 1980, *Yaza Yolculuk* ile 1987 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı; *Güzel Yazı Defteri* ile 2002 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü kazandı. 2011'de 70. yaşı dolayısıyla Mimar Sinan Üniversitesi'nde bir sempozyum düzenlendi.

Kitapları

Öykü: *İpek ve Bakır* (1971), *Ödeşmeler ve Şahmeran Hikâyesi* (Nedim Günsür'ün resimleriyle, 1973), *Dizboyu Papatyalar* (1975), *Yürekte Bukağı* (1979), *Yaz Düşleri / Düş Kışları* (1981), *Gecegezen Kızlar* (1983), *Dizboyu Papatyalar* (Toplu Öyküler, 1984), *Dön Geri Bak ve Rus Ruleti* (Toplu Öyküler: 2 cilt, 1985), *Yaza Yolculuk* (1989), *Sekizinci Günah* (1990), *Otuzların Kadını* (1992), *İki Yaka İki Uç* (Gençlik Öyküleri: Seçmeler, 1992), *Aramızdaki Şey* (1997), *Güzel Yazı Defteri* (Ali Arif Ersen'in resim ve fotoğraflarıyla, 2002), *Metal Yorgunluğu* (Haz.: Handan İnci, Doğan Kardeş Seçme Öyküler, 2009), *Bütün Öyküleri* (Delta, 2014).

Düzyazı: *Gündökümü 75* (1976; eklemeler yapılarak *Sesler, Yüzler, Sokaklar* adıyla 1981'de, *Gündökümü (1975-1980): Bir Uyuysuzun Notları*, adıyla 1990'da yeni basımları yapıldı), *Günlerin Tortusu: Bir Uyuysuzun Notları* (1985), *Yazılı Günler (1985-1988)* (1989), *Tanışma Günleri / Anları (1989-1995)* (1995), *Yüzleşmeler: Bir Uyuysuzun Notları (1995-1999)* (2000), *Gündökümü: Bir Uyuysuzun Notları* (2 cilt toplu günlükler/yazılar, 2003), *Kitapla Direniş: Yazılar, Söyleşiler, Soruşturmalar* (Haz.: Handan İnci, 2011), *Aşkın Yıpranma Payı: Elele Dergisindeki Yazılar ve Söyleşiler 1976-1985* (Haz.: Handan İnci, 2015), *Bütün Yazıları* (Delta, 2016).

Tomris Uyar'ın
YKY'deki kitapları

İpek ve Bakır (2002)
Güzel Yazı Defteri (2002)
Ödeşmeler ve Şahmeran Hikâyesi (2003)
Gündökümü, Bir Uyumsuzun Notları I (2003)
Gündökümü, Bir Uyumsuzun Notları II (2003)
Yürekta Bakağı (2004)
Dizboyu Papatyalar (2004)
Gecegezen Kızlar (2005)
Yaz Düşleri Düş Kışları (2005)
Otuzların Kadını (2005)
Sekizinci Günah (2005)
Aramızdaki Şey (2006)
Yaza Yolculuk (2006)
Kitapla Direniş (2011)
Bütün Öyküleri (Delta, 2014)
Güzel Yazı Defteri (2015)
Aşkın Yıpranma Payı - Elele Dergisindeki Yazılar ve
Söyleşiler 1976-1985 (2015)
Bütün Yazıları (Delta, 2016)

Doğan Kardeş
Metal Yorgunluğu - Seçme Öyküler (2009)

TOMRİS UYAR

Aramızdaki Şey

Öykü



YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yapı Kredi Yayınları - 2340
Edebiyat - 712

Aramızdaki Şey / Tomris Uyar

Kitap editörü: Onca Tapınç Uğurlu
Düzeltili: Korkut Tankuter

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Optimum Basım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1
34295 Küçükçekmece / İstanbul
Telefon: +90 (212) 463 71 25
Sertifika No: 41707

1. ve 2. baskı: Can Yayınları, 1998-1999
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Mayıs 2006
9. baskı: İstanbul, Mart 2020
ISBN 978-975-08-1089-9

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2015
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
facebook.com/yapikrediyayinlari
twitter.com/YKYHaber
instagram.com/yapikrediyayinlari

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Aramızdaki Şey • 7
Tazı Payı • 18
Güz Kızılı • 25
Yavruağzı • 33
Tahin-Pekmez Günleri • 42
Pıhtı • 53
Lal • 59
Akşam Alacası • 66
Öykülerin Başı-Sonu • 74

Aramızdaki Şey

— Olmaz ki ama, dedim. Eninde sonunda Duras'ın *Mavi Gözler Siyah Saçlar'*ını andıracak bir öykü yazmamı istiyorsun benden.

— Ne ilgisi var ki? diye hırçınlaştı. Bir kere ilişkiler benze-miyor birbirine...

Böyle hırçınlaştı mı, gözlerinin mavisine lacivert, sivri bir çakıntı yerleşir. O ânı ve o rengi artık ezbere bilsem de yine etkileyici; çünkü sahici. Her keresinde.

— Ayrıca ne kadın sana benziyor, yani yazar olması dışın-da, ne de o delikanlı bana. Bizim birlikteyken o kadar uzun boylu ağlaşıp uyukladığımız oldu mu hiç?

Sivri çakıntı, eski maviliğine döndü; bekliyordum zaten. Yumuşak (bu sıfatı sevmezsin biliyorum ama sen de kendine ya da gülüşüne yakıştırılacak sıfatı bulamamıştın) bir ısıltıyla önce yüzüne yayıldı, sonra bütün bedenine sindi sanki... Yapın öylesine inişli çıkışlı ki hızına ayak uydurmak gerçekten güç. Daha demin... Aradaki es'leri yakalayabildiğim için bu iç titretici armağana bir kere daha kavuşmuş oldum. Genellikle gül-meyen, bu yüzden içe kapanık sayılabilecek maskenin benim uğruma sıyrılışı az bir ayrıcalık değildi.

Bütün bunlar bir yana, sen temaların evrensel olduğunu, ancak yazarların becerisiyle özgünleşebileceklerini anlatmamış mıydın derste?

Şimdi gülme sırası bende ama nasıl? Sınıfta anlattıklarımı aklında tutmasına sevineyim mi, yoksa şu anda beni kısıtma-

sına yerineyim mi ikircikleriyle dolu renksiz bir gülüş belirmiş olmalı dudaklarımda ki, o da benim es'imi yakaladı, gözünün mavisini sağduyuda durulaştırdı.

— Canım tabii ki öyküyü yazmak zorunda değilsin. Yalnız beni bir daha '*Gündökümü*'nde harcama. Ne de olsa ikimiz de iki-üç paragrafla geçirilemeyecek kadar zorlu bir çaba gösterdik aramızdaki '*şey*'i anlamak için. Bildik hiçbir şeye benzemiyor ki.

— Bak orada haklısın.

— Haklı çıkmayı hiç sevmem, bilirsin.

— Bilmez miyim? Ama elden ne gelir?

Bir kafede konuşuyorduk bunları. Potsdam'da. Berlin duvarının yıkılmasını izleyen dönemde. Berlin'den çıktığımızda soğuk bir yağmur çiseliyordu, buraya vardığımızda pırıl pırıl bir ikindiye girmiştik. Deminki çisentiyle ıslanmış ağaçlardan yemyeşil bir buğu tütüyordu. İki yanını gür ağaçların tuttuğu sokaklardan geçerken topu topu iki-üç kişiye raslamamıza şaşırdım. Villamsı evlerin pancurları inikti, küçük bahçeleri bakımsızdı ama kapı önlerinde bütün bu yoksunluğa, ıssızlığa inat, son model arabalar duruyordu.

Beni gün ışığına çapraz düşen bu kafeye getirmesi bir şey demek olsa gerekti.

Masa örtüleri tertemizdi, şatafatlı listedeki yiyecek içeceklerin fiyatları oldukça düşüktü ama çoğu bulunamıyordu. Garsonlar, smokin giymeyi sürdürüyorlardı da bir ara uğradığım yukardaki tuvaletin sifonu çalışmıyordu; bidonlarda biriktirilmiş, bekleye bekleye kokusu ve kıvamı ağırlaşmış suyu kullanmam, ellerimi de o suyla yıkadıktan sonra az ötedeki çiviye geçirilmiş ıslak, kirli bir havluyla kurulamam gerekiyordu. Ellerimi pantolonuma silip aşağı indiğimde pusetteki çocuğunu pıpsışlarken bir yandan kahvesini içmeye çalışan genç bir kadının, dillerini anlamasam da seslerinden aralarındaki sorunu –her neyse– o gün ne pahasına olursa olsun çözmeye kararlı olduklarını anladığım, metallere bürünmüş iki yırtıcı gencin masalarından geçip yerime oturdum.

Ama hemen kalkmalıymışız, gün ışığında bitpazarını gezmeliymişiz!

Alanın sağ yanına düşen eski bitpazarı sokağında hiçbir cıvıltı yoktu: ne geçmişten, ne şimdiden. Tezgâhlara rastgele yığılmış, neye yaradıkları ilk bakışta anlaşılamayan birtakım nesneler –galiba bir pasta kalıbı, galiba bir lamba altlığı, galiba bir pul cımbızı, galiba bir nihale– bir rehinci dükkânının hüznünü çağırıştırıyordu.

Sanki bu kentin başına bir felaket gelmişti. Sanki herkes apar topar göçmeye hazırlanmış, o telaş içinde fazla yük olmasın diye başkalarının gözünde hiçbir değer taşımayan, yalnızca kendi geçmişini diri tutan ufak tefeğini alelacele elden çıkarmıştı.

O sırada yanımızdan geçen bisikletli çocuğun bir anlığına kıpırdattığı esintide, dükkânın önündeki askıda duran gece elbisesi dalgalandı. Rüzgârla savrulan kıpkırmızı tül, güneş ışığında lime limeydi, altındaki yer yer yırtık astarın kesiminden, bu giysiyi ince bedenli bir kadının giydiği ortaya çıkıyordu. Nasıl biri peki? Ya gençken delişmen bir pavyon kızı, sonraları uslanmış, bunu sıradan gece-kılığı olarak görmeye alışmış ya da delişmenliği hiç tanımadan evlenmiş uslu bir ev kadını; ara sıra bunu üstüne geçirip –özellikle tek başınayken– aynada kendini inceliyor, tekdüze yaşamını bu renkle süslüyor, düşlere sürükleniyor.

Tülün, astarın, bedenin verileri bu kadar; bir üçüncü olasılığı düşünemiyorum.

— Neden o gece elbisesini sana armağan etmeme karşı çıktın? Bu akşam giyebilirdin burada, ne bileyim evinde, astarını gecelik olarak kullanabilirdin. Ben uğradığımda giyerdin, gülerdik.

— Yeterince *kitsch* değildi. Birisinin özel yaşamına el atmaşlık duygusu verdi bana.

— Hadi hadi... Doğruyu söylesene. Dediğin, doğrunun bir paçası yalnızca. Aslında bana para harcatmamak istiyor-

sun. Kafede hesaba gizlice baktığını gördüm. Söylemeyecektim ama için rahat etsin diye söylüyorum. Senin Berlin'e geleceğini duyunca iki ay önceden hazırlığa başlamıştım. Bankadan...

— Bankadaki hesabımı kapatmıştım deme bana!

— Onu demeyecektim. Bankadan üç günlüğüne izin aldım diyecektim. Bana üç gün katlanamayacaksan o başka... Yoksa ev mi gözünü korkuttu? Sahi, banyonun kapısı yok, girerken bana haber vermen gerekiyor. Ortalık da dağınık ama iki gün önce büyük temizlik yaptım, temizdir. Anarşistlerin el koyduğu yapılar bunlar, yabancılarla paylaşıyorlar. Salaştan farkı yok, o yüzden temizliği göstermiyor. Senin çarşafını kaydattım ama ütülecek zaman bulamadım daha. Yemekten sonra bir ara... Korkacak bir şey yok yani, her an polisin basması dışında... (O ışıklı gülüşü her zaman anacağım.)

Durmaksızın konuşulurken bir yandan da sofrayı kuruyor: serdiği keten örtünün üstüne fazla zengin bir 'peynir tabağı' koydu. Ardından fasulye pilakisini getirdi, sonra cacığı, kavunu. En sonunda da rakıyı. Şişeyi bir karafakiye boşaltırken:

— Sofra hazırlanana kadar ne içmek isterdin? Seç oradan.

En sevdiğim mezeler yetmemiş, en sevdiğim içkiler de rafa dizilmiş!

— Deli misin sen? diye patladım.

— Daha değil. Sen beni evinde ağırlarken deli miydin?

— Ama ben mutfakta bana yardımcı olmana izin verirdim. Pilakiyi, salatayı sana bırakırdım.

— İyi ya, ben de karides güveci sana bıraktım.

— Sağol. Bir de konuşmama izin versen. Bir kere, senin bankada çalıştığını bilmiyordum.

— Yazmayı unutmuşumdur... Çok konuştuğumun farkındayım ama Türkçeyi çok özledim, inan. Buradaki Türkler bile Almanca konuşuyor benimle. Zaten konuşmalar özlediğim Türkçe o değil ki.

— Bir de Almancayı iyi konuşmanın getirdiği sorunlar mı eklendi öteki sorunlara?.. Peki, cintonik...

— İyi ki kararını çabuk verdin. Zaman gitgide daralıyor, derken saatine baktı.

— Ne için?

— Biraz sonra anlarsın. Bir anlamda Türkçe konuşmak için.

Gözüm az ötede, çatlak boy aynasının kenarındaki çiviye asılmış siyah takım elbiseye gitti, üstüne bir fötr şapka iliştilmiş. İkisi de yepyeni. Bu hangarimsı yerde senin yaşadığını gösteren birkaç ayrıntıdan biri. Bir de porselenler tabii. Tam “Hadi gel, sıktın ama, gerisini sonra birlikte tamamlarız” diyecekken sofrada üç tabak olduğunu gördüm.

— Alman bir arkadaşını mı bekliyoruz yoksa? diye değiştirdim soracağım soruyu.

— Evet, karımı!

Şaşırdığımı görünce ekledi:

— Türkçe bilmiyor ama senden o kadar çok söz ettim ki, tanışmak için geliyor buraya. Evi de epey uzakta, biraz gecikebilir. Sandığın gibi değil, çok iyi dostuz onunla.

— Ne sanmam gerekiyordu?

— Buralarda sık raslanan evliliklerle ilgisi yok. Danışıklı falan değil.

— İyi ki söyledin... Ben de senin danışıklı ya da pazarlıklı bir ilişkiye girebileceğini sanacak kadar safım ya...

— Yalnız o kadar kolay değil. Ben başta, içini dökebileceği bir dostunun bu ülkeden gitmesini istiyor sanmıştım. Zamanla bana bağlanacağı aklıma gelmemişti. Rafta gördüğün içkiler, düğünümüzden arta kalanlar... Peki bil bakalım sevgili öğretmenim, bir genç kıza yeni-gelin olma duygusunu nasıl yaşattım?

— O kadarını bilemem.

— O gece, Paris'teki sevgilisiyle buluşması için gidiş-dönüş bir uçak bileti armağan ettim ona, tabii kapalı bir bilet değildi. İsteddiği kadar kalabilirdi Paris'te... Sınavı geçtiğimi gözlerinin dolmasından anlıyorum... O konuyu bırakalım ben-
ce. Benim bankadaki işime *tercümanlık* mı, *mütercimlik* mi, *çevirmenlik* mi denir? Biraz sonra üçümüz İngilizce konuşacağız nasılsa...

Sınıfta da, kimsenin pek soru sormadığı seçmeli ders sırasında da bu tür çapraşık sorularla bocalatırdı beni. Biraz da “O ne soracak?” sorusuna göre hazırlanırdım derse.

Öyküde atmosfer kurma becerisine geldiğimizde, örnek olarak O’Henry’nin “Döşeli Oda”sını seçmiştim. Üniversitenin bana ayırdığı ofise hiç girmemiştim daha önce. İlk adımı öğrenicilerle birlikte atmak fena bir düşünce değildi. Anahtarı elimde olduğuna göre odanın benim olduğu belliydi de sözgelimi bu odaya kimin uğradığını, bu odada kimin oturduğunu, bu odadan kimin çıktığını bir öyküde nasıl anlatırlardı? Hangi ipuçlarından yararlanırlardı?

Bu arada ben de göz attım odaya: Ansiklopediler, sözlükler, kalemler ve dosya kâğıtları duruyor çalışma masasının üstünde. Bitişikteki masada da aynuları var, ama yarı açık bir çekmece o bölmenin kullanıldığını gösteriyor. Tanımadığım bir meslektaşımın paylaşımadığım bir oda, benim için o kadar. Aca-ba onlar ne düşünecek?

“Bir kadın olsa gerek bu öykünün baş kişisi” dedi bir erkek öğrenci.

“Nerden anladınız?”

“Kapıyı siz açtınız ya.”

“Ne ilgisi var şimdi? Sizlere ipuçlarından yola çıkıp öyküde atmosferin nasıl kurulabileceğini öğretmeye çalışıyorum. Ben de eski bilgilerimi gözden geçiriyorum böylelikle; sizlerden bir şey öğrenmeyi ummasaydım bir şeyler öğretme sıkıntısına katlanmazdım.”

Bir kız öğrenci atıldı:

“Zaten siz bu odaya arada bir uğrasanız, tabii taze çiçek değil ama bir saksı mutlaka olurdu.”

“Bu odanın sevilmemiş, yaşanmamış bir oda olduğu kesin. Benimsendiğini gösteren hiçbir belirti yok. O zaman sahibinin cinsiyetini kestirmeye çalışmamızın da hiçbir önemi yok.” (Senin sesin bu.)

“Siz yıl sonu sınavında zorlanmayacaksınız anlaşılan.”

(Sizli bizli konuştuğumuz, aramıza resmi bir saygı uzaklığı koyduğumuz günler.)

“Teşekkür ederim ama sınava katılmama olanak yok. Ben dışardan dinleyici olarak giriyorum derslere.”

“Hiç aksatmamanız yanılmış olmalı beni.”

Kürsünün soluna düşen, kapıya en yakın sırada oturdun hep. Kimseyle konuşmak zorunda kalmamak için sanki.

Taksim’de durakta sana raslayınca şaşırmıştım. Ne tuhaf bir raslantı diye düşünmüştüm pek de inanmadan. Derslere Beyazıt’taki fakülteden geldiğini biliyordum artık.

Ayakta kaldık. Uzun süre konuşmadık otobüste.

Sessizliği sen bozdun:

“Size bir şey söylemek istiyorum nicedir. Derste söylemenin yakışık almayacağını düşündüm. Benim İngilizcem pek iyi sayılmaz, asıl Almanca biliyorum. İngilizce metinleri okurken sık sık bana bakıyorsunuz da...”

“Önemli değil, nasılsa dinliyorsunuz.”

“Bir de bir şey isteyecektim sizden. Video kaseti bende yok, siz bulabilirseniz *Venedik’te Ölüm*’ü birlikte seyredebilir miyiz?”

“Galiba bulabilirim de neden o filmi seçtiniz?”

“Tam bilemiyorum.”

Filmi tek söz etmeden seyrettik. Sanki benden, bu metinle bir biçimde bir bağlantı kurup sende belki sezdiğim, sezsem de üstünde durmadığım bir şeyi derinlemesine kavramam bekleniyordu. Ama o zaman romanı tartışmak yeterliydi. Demek görsel bir ayrıntı... Onu yakalamak için nedense filmde sana kaydı gözüm. Ellerine, uzun, biçimli parmaklarına, nerdeyse saydam tırnaklarına. İncecik bedenine. Bu dünyayla baş edemeyecek kadar kırılgan olduğunu o an kavradım. Artık filmdeki Tazio’yu seyredebilirdim... İçimin yandığını belli etmemek

için bile-isteye soğuk bir şaka yaptım: “Yazarın ve romanın baş kişinin adları T harfi ile başlıyor diye mi çağrıldım yoksa buraya?”

Şimdi de karides güveçli gece geliyor aklıma. Turgut sofrayı kurarken sen salatayı yapıyordun. Hepimiz özenle giymiş, masaya beyaz bir örtü sermiştik. Yılbaşı gecesi idi. Artık öğrencim olmadığından evime uğramaya başlamıştın ara sıra. Birlikte birkaç dans gösterisine, birkaç meyhaneye, birkaç filme gitmiştik. Sigara dumanından tiksinnene karşın boğucu mekânlara alışmıştın. (Beni kendime ördüğüm kozanın dışına çıkarmaya çalışıyordun, farkındaydım. Ben de sana en sevdiğin yazarların –Tezer Özlü ile Sevim Burak’ın– dünyalarına kapanmamamı, diyelim Memduh Şevket’i de okumanı öneriyordum, farkındaydın. Senin çabanın işe yaradığı kuşkusuz da benimkinden o kadar emin değilim. Belki bazı kişilikler, kozadan çıkmak istemiyorlardır; o, ölüm kozası bile olsa.)

İşte o gece, *Kurt Adam Londra*’da filmini izlerken gözlerimin dolması bu yüzdendi. Kimin hakkı vardı kişiyi kozasından çıkartmaya?

— Hadi kalk, bir bara gidiyoruz, dedin dün gece.

Zemini, ezilmiş bira tenekeleriyle, kırılmış bira şişeleriyle dolu bir izbeye gittik. Devamlı müşteri oldukları anlaşılan kişilerin çoğu ya zılzurna sarhoş ya da yarım akıllıydılar.

— Kurt Adam olarak sürdürdüğün yaşam bu mu? diye sordum.

— Yok canım, nerde! Yalnızca burayı görmeni istedim. Yaşamımın bir parçasını.

— Ya öbürü?

— Biranı bitir de kalkalım; göstereyim. Burayı çok sevdiyse, kalabiliriz.

— Hayır. Yoksulluk kokusu iliklerime işledi.

— Peki söyle, bu yeri nasıl buldun? Hemen buradan Turgut'a telefon edebilirsin.

İkinci uğraşımız lüks bir bardı. Barın başında duran kız, içkilerimizi özenle hazırladı. Onun gözlerinin içine daldı kadehi uzatırken.

— Biraz gülümsemeyi de ödün vermek mi sayıyorsun? Söz-gelimi kıza teşekkür etmeyi?

— Hayır da her uğrayışında hesapta indirim yapmasından hoşlanmıyorum. Param yoksa buraya gelmem, onu anlamıyor.

— Sevilmemeyi rahatça kaldırabiliyorsun da sevilme zor geliyor sana, sen de bunu anlamıyorsun.

Sabah kahvaltısını sebze ve balık pazarının içindeki bir tezgâhta kahve ve çöreklerle geçiştirmiştik. *Geçiştirmiştik* diyorum çünkü yüzünden bir telaş, bir gerginlik okunuyordu. Berlin'deki son günümdü. Acaba birilerinin beni arama olasılığı yüksek diye mi fırlamıştık evden? Berlin yolculuğum nasıl mı geçmişti? Okumalar iyi geçmişti, göl kıyısındaki şatımsu mekânda konuk edilmek de hoştu. Ama beni asıl etkileyen, topluca çıktığımız ırmak gezisinde, gencecik bir kadının, bir zaman birbirine yasaklı iki kıyıyı ilk kere gördüğünde yüzünde beliren şaşkınlıktı: kim bilir kaç kişinin karşı tarafa geçebilmek için ölümü göze aldığı, kaç ailenin bu yüzden iki ayrı kıyıda kaldığı kent, ırmaktan bakıldığında bir bütündü, çok iyi yüzmeyen birinin bile katedebileceği gülünç bir uzaklık vardı iki kıyı arasında. Anlattıklarımı dinlerken yüzünden hüznünlü bir esinti geçti. Ben de seni burada bırakmaya razı olmadığımı söyledim.

Sonra gün, yeniden güneşlendi nedense. Eş dosta alınacak armağanları birlikte seçtik.

— Bu gece son gecemiz, diye takıldım, mutlu günler yakında.

— Ne var ki bu gece uyumayacaksın. Dün gece o kadar horlandın ki...

— Gelip kaldırabilirdin. Çok içmiştik. Belki burnum yastıkta kısırıldı.

— Gözümü kırpmadım doğrusu. Kadın bir an sussa da uyusam diye düşündüm.

— Özür dilerim. Ben zaten yarın erkenden uçağa yetişeceğim için uyumasam da olur. Sen uyu.

— Benim uyukum yok.

— Özellikle kırıcı bir ayrıntı bulduğun su götürmez ama yutmadım.

Çünkü son gecede patlak veren bu saldırganlığın, tatilden yatılı okula dönecek çocukların ya da izinden kışlaya dönen askerlerin son akşam sofrada hır çıkarmalarını andırıyor. Ayrıca üslup çok düzeysiz, sana yakışmıyor. Bir kere de sabaha kadar konuştuktan sonra kapıda seni geçirirken yanağını öpmeye hazırlanıyordum, itmiştin beni. İki gün süre tanıdım bu davranışını açıklamam için, yoksa bir daha görüşmeyecektik, bilmem aklında mı?

— Unutur muyum? Ne o geceyi unuttum, ne de ağzı rakı kokuyor diye dışlanan, nerdeyse odasından çıkmayan nineme yaptıklarımı.

— Bana yalnızca ninemin de ağzı seninki gibi rakı kokardı yolunda bir açıklama yapmıştın. Pek bir bağlantı kuramamıştım doğrusu ama bana çocukluk fotoğrafınla onun tek küpesini vermen yetmişti.

— Evde beni en çok seven oydu. Bense büyüklerin çizdiği ‘erkeklik’ modeli uyarınca ağzı içki kokuyor diye yanına uğramazdım, ne kadar çağırırsa da kucağına oturmayıp cezalandırırdım onu. Bu yüzden kendimi asla bağışlamayacağım.

— Artık senin ağzın da rakı kokuyor zaten. Yalnız bu geceki kırıclığının nedenini hemen açıklamam gerekiyor, önümüzde iki gün yok.

— Beni bir daha arayıp sormaman için hiçbir açıklama yapmayacağım. *Bu*, çok farklı... Sonunda beni öpüşmeye alış-

tırdın da havaalanında öpüşecek beceriyi kazanamadım daha. Son bir kere öpüşelim, taksi birazdan gelir. İnan senin için de böylesi daha iyi: bir daha araşmayacağız.

— Bana neyin daha iyi geldiğini bu kadar güvenle kestirebiliyorsan gözlerin niye yaşardı? Kovma zarafetinin bir parçası mı bu?

İsteğine uyup seni aramadım. Ölüm haberini bir dostumdan aldım telefonda. Bana haber verilmesini istemişsin, sevdiğin birkaç kişiye daha. Dizlerim çözüldü. Nedense önce öbür sevdiklerini aramam gerektiğini düşündüğümden ağlamaya ara verdim. Uzun sürecek yasın eşiğinde sana telefon etmek geldi içimden: Sen o şeyi çözebilmiş miydin?

Tazı Payı

Neden böyle güç işler hep onun üstüne kalır? Neden olacak? Dostlarını kırmamak, onların sorunlarını çözmek için elinden geleni yapmaktan kaçınmadığından. Değse bari... Daha önce kim bilir kaç kere geldi başına: Sağlıksız bir ilişkiye sapanmış çiftlerin kendilerine özgü, iki-kişilik bir dünyaları oluyor, açıldıkları yakınlarının önerilerini dinliyorlar dinlemesine de adım atma yürekliliğini gösteremediklerinden, bir süre sonra kendi kendilerine ya da birbirlerine duydukları öfkeyi elbirliğiyle ona yöneltiyorlar; hele açıldıkları kişi tek başına yaşayabilen, bağımsız, kendine yeten bir iş-kadınıysa... Bütün bunları biliyor, yine de yardım elini uzatmadan edemiyor. Bu anlamsız huyundan vazgeçemedi bir türlü.

Saatine baktı, daha on dakika vardı: Aslı, buluşmalara hep zamanında gelir. Demek konuya nasıl gireceğini tasarlayacak zamanı bol. 'Mekân'ı doğru seçtiği kuşkusuz. Aslı'nın Tünel'deki bir büroda avukatlık stajını yaptığı dönemde haftada en az iki kere bu lokantada buluşurlardı öğleüstleri. Eski-günler-duygusunu canlandırmak adına onun en sevdiği tür karışık salatayla bir şişe beyaz şarap –tabii buz kovası içide- getirtmeyi de iyi akıl etmişti. Ama her nedense zaman daraldıkça tedirginliği azalacağına artıyordu. Sandığı kadar kolay olmayacaktı galiba... Çantasından çıkardığı küçük aynada yüzüne kaçamak bir bakış attı: geçenlerde kıvrıcıklaştıırıp simsiyaha boyattığı saçları, tırnak cilasıyla dudak boyasının ortak

renginden bir ton daha açık glkurusu bluzuyla, bir dinginlik, bir uyum, bir güven aşılyordu bakana. İyi ki hafif bir allık sürerek bu kusursuzluğun üstüne gitmemişti: sol yanağı kaşınyordu, sivilce habercisi bir kaşıntı.

— Hoş geldin güzelim, nasıl da özlemişim seni! diye fırladı ayağa. Geç otur şöyle.

Aslı, otururken elindeki naylon torbayı masanın altına koydu.

— Sakın beni öpeyim deme Birsenciğim. şu soğuk algnlığını bir türlü atlatamadım. Neyse ki Cem’e bulaşmadı.

— Sahi biraz solgun görünüyorsun. Ama bu aralar herkes nezleden kırılıyor. Hava kirliliğinden olsa gerek... Sanki o yetmezmiş gibi bir de trafik sorunu, pahalılık (biraz acemice de olsa konuya girebilmişti işte). Kişi, en sevdiği dostlarını bile arayamıyor bu keşmekeşte. Ne kadar oldu görüşmeyeli, değil mi?

— Geçen yıldan beri, dedi Aslı. Cem’in doğum gününe gelmiştin de ordan biliyorum. Yoksa tarih kalmaz aklımda.

— Tabii, tabii, dedi Birsen, hiç unuttur muyum?.. Bu arada ne yiyelim dersin? Sen eskisi gibi hamsi buğulama isteyeceksin herhalde, ben de...

— Sevdieğim şarabı da salatayı da unutmamışsın, sağol. Ama canım hamsi buğulama yemek istemiyor bugün; bir bonfile belki, az pişmiş. Biraz sonra söyleriz... Nasılsa acelemiz yok. Zaten kırk yılda bir buluşuyoruz.

Aslı’nın uslu-ela denebilecek gözlerinde yemyeşil bir kıvılcım seçti Birsen; sevimli gamzeleri de çukurlarından taşmış, ağzının kıyılarında iki derin oluk oluşturmuştu birdenbire. “İkidir Cem’den söz ettiğine göre onu sormamı istiyor” diye düşündü biraz gevşeyerek, “yalnız inandırıcı, dokunaklı bir ayrıntı bulmam şart.”

— Artık koskocaman bir delikanlı sayılır Cem, derken abartılı bir kahkaha attı dokunaklı ayrıntıya geçmeden önce.

— Yok canım, hâlâ küçücük bir çocuk, biliyorum yine de mızızlığına katlanamıyorum. Gittikçe daha zor geliyor.

— Doğum gününde pastasını yememekte nasıl direttiğini anımsadım da şimdi, nasıl üzölmüşün...

Aslı, tabağına aldığı birkaç maydanoz, tere, kırmızı lahana yaprağını isteksizce çiğnemeye çalışıyor, boğazına bir şey takılmış gibi şarabından büyük yudumlar alarak yutuyordu.

Birsen:

— Ama bakıyorum, sen de pek iştahlı sayılmazsın, diye bağladı tasarladığı tümceyi.

— Beni boşver, dedi Aslı gülümseyerek. Zaten söyleyeceğim bonfilenin doğru dürüst pişirileceğinden emin değilim. Ne kadar değişmiş burası. Tül perdeler kirli, masa örtöleri lekeli... Bizden başka kadın müşteri de yok.

— Evet, öğlenleri eskisi kadar kalabalık olmuyor ama akşamları yine dolup taşıyor, gibi bir açıklama yapma gereğini duydu Birsen, bir turiste bilgi veren rehber sesiyle.

— Yine de bence sen buraya sık uğradığın için fark etmiyorsun temeldeki değişikliği. Ben artık bu tür yerlere pek gitmediğimden. Sırası gelmişken... bugün benim konuğumsun.

— Olur mu hiç? Seni ben çağırdım buraya, laf aramızda geleceğini pek ummuyordum, dedi Birsen telaşlanarak. Asla izin veremem hesabı ödemene.

— Neden? Bırak da bugün benim evden izin günüm olsun. Paramı bildiğimce harcayayım. Hem bana söyleyeceğin önemli bir şey var anladığım kadarıyla, çünkü söze bir türlü giremiyorsun. İşini kolaylaştırmak için Cem konusunu açtım ama o da pek bir şeye yaramadı. Neyse... Önce garsonu çağıralım da...

— Ben bu arada tualete gideyim, dedi Birsen kıpkırmızı kesilerek.

"Keşke hiç..." diye düşündü lavaboda aynaya bakarken. Gözaltları birdenbire çökmüşü sanki. "Oysa ben onun iyiliği için buradayım. Tamam tamam, üç yılını çocuğunun yanıda başında olmak için harcadı. Gençliğinin en güzel yıllarını. İşinden ayrıldı, eve kapandı. Ama artık çocuk yuvaya gittiğine göre yeniden çalışabilir, bağımsızlığını kazanabilir."

Alnına çarptığı soğuk su, rimelini azıcık bulaştırmıştı. Yanaklarını tuvalet kâğıdıyla sildi aceleyle.

“Ayrıca, kimse ondan bu özveriyi beklemedi ki. Tayfun bile. Bu yaşam biçimini kendi seçti. Üstüne fazla varmadan ona bu gerçeği sezdirmek zorundayım.”

Masaya dönerken uzaktan bir daha inceledi Aslı’yı: yine sarışın, yine uçuk renkler... Saman rengi bir bluzla herhalde altına kahverengi, bol bir etek. Sanki bunları daha önce de görmüştü onun üstünde. Ama olur mu canım? Cem’in doğum günündeki tarçın renkli güzelim giysiyi anımsıyordu, o günden önce de uzun süre görüşmemişlerdi. Üstelik bluz yepyeni görünüyor. Yoksa pek giyilmediği için mi yeni kalmış?

— Özlettiniz kendinizi Aslı Hanım, diyordu ihtiyar garson. Önce tanıyamadım sizi, galiba benzetiyorum dedim.

— O kadar mı değiştim yani? dedi Aslı kısıp bir kahkaha atarak.

— Siz değişmemişsiniz de ben yaşlanmışım, dedi garson. Bacaklarımın ağrısına meslek hastalığı deyip geçiyordum ama galiba gözlüğümü de değiştirmem gerekiyor. Yalnız inanın, bu kahkahayı daha önce atmış olsaydınız hemen tanırdım.

— Sağol Yorgo, dedi Aslı. Ona bakarsan hepimiz yaşlandı.

— Tayfun Bey’i saymazsak tabii. O, gün geçtikçe daha da gençleşiyor, nazarım değmesin. Pardon efendim, eski dostları görünce insanın çenesi düşüyor, başka bir isteğiniz yoksa... (Birsen’e bakmadı bile.)

— Ben ızgara köfte istiyorum ama yanına pilav koymayın, ıspanak püresi gibi bir şey olsun, perhizdeyim de, dedi Birsen, bildiri okuyan birinin ciddi sesiyle. Izgara domates-biber falan.

— Yorgo’yla aranız iyi değil anladığım kadarıyla, dedi Aslı.

— Garsonlarla fazla içli-dışlı olmamak gerekiyor.

— Ama o sıradan bir garson değil ki. Her neyse. Şu söyleyeceğini söylesene artık, meraklan çatlayacağım. Seni ağlatacak kadar önemli değildir sanırım. Rimelin akmış da.

Birsen, arkadaşının içten gibi görünen gülümsemesinin altında bir hınzırlık okudu. Birdenbire üstüne çöken bitkinliği atlatmak, ellerinin titremesini engellemek için, günlerdir ince ince kurguladığı bu buluşma sahnesinde kendine yazdığı rolü, daha demin lavaboda verdiği kararı unutarak saldırıya geçti. (Yorgo uzaklaşmıştı.)

— Seninle konuşmak, gergin bir ipte yürümeye benziyor artık. O kadar sertleşmişsin ki, bir rimelin akmasında bile suçlayıcı ipuçları arıyorsun. Kimse senden bir çocukla üç yıl boyunca eve kapanmanı istemedi. Tayfun bile.

Aslı, Yorgo yemekleri getirene kadar sustu, pencerenin dışındaki güneş dilimine daldı gitti.

— O kadarını ben de biliyorum, bu yaşam biçimini kendi seçtiğimi yani, dedi bonfilesini keserken. Köfteni soğutmasana güzelim... Ayrıca herkesin rimeli akabilir. Belki de sıkıntıdan su çarpmışsındır yüzüne, değil mi? İstersen önce ben söyleyeyim buraya neden geldiğimi, sen dinlen biraz. Çocuk istememekte, evlenmemekte ne kadar haklıymışsın, Birsenciğim. Eskiden seni bu yüzden suçlardım, sevecen olmamakla demek istiyorum. Yanılmışım. Tayfun'la iki yakamızı bir araya getirmek uğruna lokantalara, barlara, çay bahçelerine, dost toplantılarına uğramamak, yıllarca aynı giysileri giymek, işten ayrılmak, bak ne kadar katılaştırmış beni!

— O kadar da değil canım, diye yumuşadı Birsen, eski rolüne dönerek. Ben senin özverini asla gösteremezdim güzelim. Egoist olduğumu bilirim. İşimden de alışkanlıklarımdan da kopamayacak kadar. Arada bir, bir çocuğum olsa keşke diye düşünüyorum hâlâ. Ama bunun geçici bir özlem olduğunun farkındayım. Ben kendimi çok iyi tanıyorum... Bunları konuşmanın da anlamı yok ya artık. Nasılsa Cem yuvaya başladığına göre sen de yeniden çalışabilirsin. Tayfun'un annesinin size devrettiği site katına da taşındığınıza göre...

— Her zaman söylemişimdir, zeki kadınsın sen Birsen.

Senden hiçbir şey kaçmaz ama burada akşamları buluşan dostların, Tayfun ile benim özel yaşamımız konusunda bu kadar dedikodu edeceklerini ummamışım doğrusu. Bilgileri de yarım yamalak. Kooperatif taksitlerini benim denkleştirdiğimi bilmiyorlar. Sen de kalkmış inanıyorsun onlara... Meyve mi, tatlı mı güzelim?.. Sahi, sence ben eşyalarımı toplayıp gidene kadar kimin evinde kalır Tayfun?

— Bilmem ki, diye kekeledi Birsen.

Birden toparladı kendini, güldü:

— İçimi rahatlattın doğrusu Aslıcığım. Ohh! Gördüğün gibi ben de lafa nereden gireceğimi kestiremiyordum. Tayfun'un ayrılma kararını önce benim ağzımdan duymanı istedim. Kırılmaman için alıştırma alıştırma söylemenin bir yolunu arıyordum. Kurtardın beni!

— Tayfun'un her dediğine inanacağını sanmazdım doğrusu, dedi Aslı, kısıp kıkıltısını atarak. Çocuksu bir erkektir; ilk bakışta belli olur zaten. Sevimlidir, çekicidir ama yalan söylemekte üstüne yoktur. Ayrılma kararını birlikte vermiştik iki ay kadar önce. Cem'in yuvaya başladığını, benim yeniden işe gireceğimi nerden biliyorsun diye düşünmedim değil demin. Telefonumuz da rehberde yok daha. Bu zor işe Tayfun koşmuş seni görüldüğü kadarıyla. Boşanmak isteyen aslında ben olduğuma göre avutulmam gerekiyor, boşuna kafanı yormuşsun güzelim... Meyve mi tatlı mı?

— Gerçekten Tayfun'un buluşacağımızdan haberi yok. *Ben* böylesinin daha iyi olacağını düşündüm... Meyve falan istemiyorum. Az şekerli bir kahve.

— Yorgo, bakar mısınız? diye seslendi Aslı. Hanımefendiye az şekerli bir kahve, bana bir kremkaramelle bir duble konyak.

— Garsonlar konusunda söylediklerinde haklısın galiba Birsencığım. Baksana bizim Yorgo bile kadın-erkek dostluğunu değerlendiremiyor. Senin yüzüne bile bakmıyor, habire gözlerini kaçırıyor; Tayfun'la burada ara sıra buluşmanızın benim

hatırım için olduğunu kavrayamıyor, benim adıma üzüyor... Örtüdeki ekmek kırıntılarını toplamayı bıraksana güzelim. Nasılsa kirli bir örtü... Ne diyordum? Şey... Ben evden taşınana kadar Tayfun sende kalabilir mi canım? Başka bir dost evi ayarlayamadıysa tabii... Sen bu önerimi duymamış ol, aramızda kalsın.

— Sen istiyorsan tabii ki kalabilir, dedi Birsen, kırık-dökük bir sesle. (Yoksa Tayfun kendisinde kalacağını da mı söylemişti? Olamaz!)

— Şu torbayı aralayıp kendime bugün ne aldığımı göstereceğim sana, yalnız hafifçe eğilmen gerekiyor içindekini görmek için. Garsonlara güven olmaz. Dur, şunu iskemleye koyayım da.

— Bakıyorum, alışverişi de zaman ayırmışsın, dedi Birsen zorla gülümseyerek.

— Aradan çıkarttım demek daha doğru olur, pazardan geçtim buraya gelirken. Bir tezgâhta bunu görünce duraladım. Yıllardır bu tür bir şey almadığımı düşündüm. İnanmazsın, öyle ucuz ki...

“Sofra örtüsü ya da çarşaf gibi bir şey olsa gerek, havlu belki...” diye düşündü Birsen.

— Ne bu? dedi fısıltılı bir sesle. İrkildiğini kendinden bile gizlemek istercesine.

— Gecelik! dedi Aslı. Yüzün niye öyle allak bullak oldu ki? Altı üstü kırmızı bir gecelik. Sen kırmızıyı seversin, ayrıca değişik tonlarda kırmızılar seçersin giyiminde.

— Senin sevmediğini sanıyordum da... diye fısıldadı Birsen, ürkekçe.

— Yorgo, hesap lütfen! diye seslendi Aslı içeri.

Sonra:

— İnsan önce renklerden başlamalı değişmeye, dedi Birsen’in gözlerinin içine bakarak. Yoksa kırmızıyı sevdiğimi kim söyledi?

Güz Kızılı

— Bir bayan geldi ablacığım, dedi Nalan azarı hak ettiğini bilen bir çocuğun ürkekliğiyle. Bu saatte dinlenir, görüşemezsiniz dedimse de dinlemedi, aşağıda salonda bekliyor, gerekirse saatlerce beklermiş.

— Öff yani bir bu eksikti, diye bağırdı Dürdane Hanım, usanç yüklü bir öfkeyle. Sen adam olmazsın kızım, canın çıkar bu şapşallık huyun çıkmaz... Sonra da, daha yapışkan bir müşteriyi atlatmayı bile beceremezken kalkmış santralda çalışmak istiyorsun.

— Ama ablacığım... Nalan'ın dudakları titriyordu.

— Sakın zırlamaya başlama. Koş, şu perdeleri aç da bakalım senin sayende kötü başlayan bugün nasıl bir günmüş.

— Başüstüne ablacığım, diyerek pencereye koştu Nalan.

— Sahi... Bir daha bana müşterilerin yanında ablacığım dersen fena yaparım, bilmiş ol. Geçen sefer bağışladım ama...

— Demem ablacığım, söz.

Nalan'ın parmak uçlarında yükselip kalın kadife perdeleri aralamasını, özenle iki eşit öbeğe bölmesini izledi.

"Bundan ne köy olur ne kasaba" diye geçirdi içinden. "Kafa çalışmıyor, bacaklar eğri, dişler çarpık-çurpuk, ses berbat."

Ama avludaki ağacın güz-kızılına dönmüş yapraklarını görünce birden yumuşadı: "Belki dişlerini yaptırmaya değer, gözlerinin yeşili açığa çıkar, bakışları da anlamlı, sanki sersem kafasından sinsi birşeyler geçiyormuş gibi... Bacakları saymaz-

sak vücudu fena sayılmaz... Sesi de belki biraz olgunlaştığında...”

Dürdane Hanım'ın duygu iniş çıkışlarına bir türlü ayak uyduramayan Nalan, bu yumuşamayı ensesinde duydu. Yüzünü döndü:

— Bakın, güneşli bir sabah ablacığım, diye gülümsedi.

— Havanın senden sorulmadığı belli zaten, boşuna gülümseme. Sen git kahvemi getir. O kadın da beklesin bakalım. Şu beyaz önlüğü çıkar, sinirimi bozuyor.

Nalan gidince, camı açtı, ılık güz esintisini içine çekti. Kahvesinin on dakika gecikmesinden çok daha önemli olan, kendine ayırdığı bu sabah saatlerine bir yabancıнын el atmasıydı. Bu gidişle özel bölmesinin bir anlamı kalmayacaktı. Uzak bir semtte bir çatı katı mı tutsaydı?

O sabah da her zamanki gibi sekiz buçukta, çalar saatin ziliyle uyanmış, banyo köpüğünün rengini ve kokusunu özenle seçmiş, küvetin dolmasını beklerken odasının loşluğunda bir sigara tütürmüştü. Kaynara yakın, üstünden buğular tüten suyun arındırıcılığında, yirmi dakikasını geçirdikten sonra banyonun ışığını açmış, bonesinden taşan birkaç ıslak teli eski-model maşasıyla dışardan doğal görünecek bir düzene sokarken aynada kendini incelemişti. Evet, altmış yaşını aşmasına karşın hâlâ çekici olmasını, eski kilosunu korumasını bu şaşmaz bakıma borçluydu. Sonra odasına dönmüş, yine loşlukta, aynaya gereksinim duymaksızın, artık ezbere bildiği bedenini canlandırıcı bir yağla tepeden tırnağa ovmuş, yüzüne nemlendirici sütünü, gözaltlarına kırışık giderici kremi sürmüştü. Ona-çeyrek-kala getirilecek kahvesini beklerken.

Özen denilen şeyin önemini yanında çalışanlara bir türlü anlatamıyordu. Saçlarının parlak ve canlı kalmasını istiyorlarsa, sık sık fön yaptırmaktan, boyuna değişik renkte boyalar denemekten kaçınmalıydılar: Genç yaşta, daha beyazlar çıkmamışken, kınayla pekâlâ yetinebilirlerdi. Daha ilk bakışta ucuz olduğu anlaşılan makyaj malzemelerini, reklamlara düş-

müş şampuanlarla kremleri kapışacaklarına pahalı ama yıllar yılı gidecek bir bakıma yatırım yapabilirlerdi. Ama dinleyen kim?

Kapıyı usulca tıklatıp kahve tepsisiyle giren Nalan'a acıyarak baktı:

- Hâlâ bekliyor mu aşağıdaki?
- Evet ablacığım. Sizi görmeden gitmeyecekmiş.
- Kuaföre gitti demeyi de mi akıl edemedin?
- Bu saatlerde dinlendiğinizi biliyor ablacığım.
- Adını söyledi mi peki?
- Hülya'ymış.

"Soyadını söylemediğine göre demek iş için gelmemiş" diye düşündü Dürdane Hanım. "Kim bilir hangi Hülya, nereden aklımda kalsın? Ya Hülyalığa özenirler, ya Ebru, Gamze, Şebnem'liğe. Sonuçta ortaya sıırıslıkam budalaları bile kandıramayan bir dansöz ismi çıkar: Ebru Ezgi, Gamze Göze, Şebnem Şener gibi... Tamam, eski adlar piyasada tutulmuyor, orası öyle. Ama neden? O ada yaraşmak ayrı bir çaba, farklı bir kültür istiyor da ondan. *Mehlika* olmak kolay mı? Yakıştıramıyorsa üstünden dökülür, taşıyamazsın, sap gibi kalırsın. Gelgelelim derdin ahmaklara seslenmekse Hülya yeter de artar!"

- Yalnız, şey, dedi ablacığım, *asıl Hülya* dedi.

Dürdane Hanım, böğrüne sivri bir şey saplanmış gibi kala kaldı bir an:

- Nasıl yani? dedi hırıltılı bir sesle.
- *Hakiki Hülya'y*mış, öyle dedi.
- Neden baştan söylemedin sersem? diye yatağından fırlarken kahvesinin birazını üstüne döktü.

— Söyleyecektim de bırakmadınız ki ablacığım, dedi Nalan gözyaşlarına boğularak. O kadar öfkeliydiniz ki çekindim.

— Kes zırlamay! da aşağı koş, on dakika sonra burada olmasını söyle ona... Ben de o arada... Kot pantolonum nerde? Getir çabuk.

Dürdane Hanım'ın elinin ayağına dolandığını ilk kere gören Nalan, serinkanlı bir sesle konuştu:

— Birkaç kahve damlası yüzünden bornozunuzu çıkartmayacaksınız herhalde ablacığım. Ben aşağı koşmadan önce ıslak

bezle silerim lekeyi, hemen kurur. Bornozunuz perdelerle aynı renkte, sizi sultan gibi gösteriyor doğrusu bu allar.

— Al değil şarabi, diye düzeltti Dürdane Hanım.

Aslında biraz zaman kazanması, çarpıntının geçmesini beklemesi iyi olurdu.

— Peki, yalnız çabuk ol.

— Zaten eski bir tanıdığınız galiba, diye seslendi Nalan banyodan, bezi ıslatırken. Yani dinlenme saatlerinizi bildiğine göre aklında böyle kalmışsınız, böyle kalın. Ben lekeyi siler silmez...

“Hiç de sandığım kadar aptal değil” diye düşündü Dürdane Hanım. “Hatta kurnaz, *şimdilik* sindirmişim onu.”

Nalan çıkınca aynaya koştu. Yanağına hafif bir allık sürdü. Bal rengi saçlarını çarçabuk fırçalayarak omuzlarına döktü, bornozunun kuşağını ıslaklığı örtecek şekilde sarkıttı. Pencerenin başındaki koltuğuna yıllardır hiç kalkmamış gibi oturdu.

Kapı tıklatılınca:

— Girin! dedi kayıtsız bir sesle... A! Sen miydin Hülyacığım? Ama ayağa kalkmadı. Onun yaklaşmasını bekledi.

— Merhaba ablacığım. Seni o kadar özledim ki bilemezsin!

— Dur dur, beni öpmeye kalkışma sakın! Nezleden kırılıyorum. Geç şöyle.

— Hiç değişmemişsiniz ablacığım. Nasıl bıraktıysam aynı-sınız.

— Kahve mi istersiniz, çay mı Hülya Hanım?

Kapıda bekleyen Nalan soruyordu.

— Çay lütfen, dedi Hülya.

Nalan'ın yüzündeki gülücüğü yakalayan Dürdane Hanım “Bana da çay” diyecekken duraladı:

— Bana koyu bir kahve yap Nalan. Deminkinin tadını pek çıkaramadım biliyorsun.

Bir an, neden alttan aldığını düşündü. Kendisine yakışmayan bir alçakgönüllülük göstermiş, Nalan'la bir giz paylaşmıştı. Kızın sesinin tınısındaki beklenmedik olgunluk, dudakları-

nun kıyısında beliren daha önce hiç yakalamadığı profesyonel gülümseyişle birleşince düpedüz ürkütücü olmuştu. “Amaan saçmalıyorum! İyi belirtiler bunlar, demek biraz emek verilse adam olabilir bu kızcağz.”

— Eee, nasıl gidiyor bakalım? diye sordu Hülya’ya baş başa kaldıklarında.

— N’olsun ablacığım? Bütün gün dükkânda kasa başında oturuyorum. Sıkıldım artık.

— Teşekkürün de böylesi yani! derken çatlak bir kahkaha attı Dürdane Hanım.

— Yok ablacığım, sen yanlış anladın dediğimi, ben seni, burayı ne kadar özlediğimi söylemek istiyordum...

Çalan telefonu hızla kaptı Dürdane Hanım:

— Tabii, bağla kızım... Nasılsınız beyefendi? Özlettiniz kendinizi doğrusu. Evet anlıyorum, Gamze izinde ama Burçak’ı gönderebilirim. Zaten bankaya gidecekti. 16.30’da işi biter. Bankanın önünde tabii. Her zamanki gibi. Hem onun İngilizcesi daha iyidir... Hürmetler bizden.

— Hülyacığım, sana gelince, dedi işini bağlamış bir işveren havasında. Aklımda yanlış kalmadıysa sana bir yıl boyunca buraya uğramamanı söylemiştim, ev-hayatına alışana kadar.

— Biliyorum da çok yalnızlık çekiyorum, ablacığım. İstanbul’a gelmişken yüzünü bir göreyim dedim, çok mu yani?

— Tabii ki değil, dedi Dürdane Hanım yüreğini kaplayan sevinç fişkirtisini gizlemeye çalışarak. Önemli olan, senin iyiliğin. Yeni hayatına alışman için bir süre eskisinden uzak kalman gerekir, diye düşünmüştüm. Altı ay bile dolmadı daha.

— Ya o pırıl pırıl hayatı istemiyorsam? Ya şimdiden pişmansam? Burayı çok özlediysen?

— Zamanla geçer onlar, güvende olacaksın.

Konuyu değiştirmek istercesine bir sigara yaktı:

— Kocanla aran nasıl? Baştan beri gözüm tutmuştu onu.

Yanıtı kestirmiş gibi gözlerini kaçırdı, güz-kızılı yaprakları güneşte titreşen ağaca baktı.

— Kendisi iyi bir insan aslında, dedi Hülya'nın sesi. Ama ne fark eder ki? Ben sıkıldım.

Dürdane Hanım, bir süre suskun kalmaya, bu şımarıklığa son verdim diye hazırlandı:

— Ev kadını olmak kolay iş değildir Hülya, hele çalışan bir ev kadını olmak.

— Ablacığım, kiramızı sen ödüyorsun, eşyalarımızı sen aldın, işimi sen ayarladın. Adam bir de kötü mü olacaktı yani?

“Sende de kuş kadar beyin varsa!” diye patlayacaktı ki, Nalan tepsiyle içeri girdi.

Önce Hülya'nın önünde durdu, çay fincanını kibarca seh-paya koydu.

— Teşekkürler. Şey... galiba yenisiniz, adınız ne sizin?

— Nalan.

— Teşekkürler, Nalan.

— Bir şey değil efendim.

Sonra, çok ama çok yavaş adımlarla Dürdane Hanım'a doğru yürüdü.

— *Buyurun hanımefendi.*

Dürdane Hanım, “Kaltak!” diye bağırmamak için güç tuttu kendini. “Korkulur bu çokbilmişten, her numarasının kılıfı hazır. Neden önce Hülya'nın çayını verdiğini sorsam, konukların önünde nasıl davranacağımı siz öğretmemiş miydiniz ablacığım, der şimdi.”

Nalan kapıyı kapatırken Dürdane Hanım:

— Kızın kocaman olmuştur artık, okuyor mu bari? diyordu.

— Sayende ablacığım.

— Babası arıyor mu ara sıra?

Sonra sesler uzaklaştı.

Nalan, kırmızı –yok kırmızı değil şarabi– halıyla kaplı merdivenden inerken duvara dizilmiş resimlere baktı. Her inişinde, çıkışında bakardı da bu keresinde yeni bir şey çarptı gözüne: Dürdane Ablanın ünlü ressamların kopyaları dediği bu resimlerdeki çıplak kadınların hepsi Hülya Hanım'a benzi-

yordu: sarışın, pembe-beyaz, tombul. Bazıları, sanki yalnızca yıkanmak için soyunmuşlardı, o kadar masumdular.

“Güzel de kim yutar bu numarayı?” diye düşündü içinden. Bir gün bu kuruluşun yöneticisi olduğunda bu tür ucuzluklara asla başvurmayacaktı.

— Anlattıklarının hiçbiri beni ilgilendirmiyor aslında, dedi Dürdane Hanım. Saçmalıyorsun sen. Nalan’a sorsam, daha ilginç şeyler anlatabilirdi.

— Ama valla doğru konuşuyorum ablacığım. Beni elimden tuttun, doğru bildiğin yolu çizdin, hiçbir yardım esirgemedin, nankörlük etmek istemem ama bana yaramadı. Nalan diyorsun ya, belki o ilk baştan karşı çıkardı sana, “Sen sanki evlendin de mi biliyorsun ablacığım?” derdi. Ben safımdır.

— Ahmaklığa ne zamandan beri saflık deniyor? Geleceğini güvenceye almak için her türlü özveride bulunan –duraladı, doğru sözcüğü aradı– *velinimetine* dil uzatıyorsun sen... Sizler kim, ben kim? Ben olsam, evlenince altı ayda on kilo falan alır mıydım senin gibi? Gözaltılarında torbalar var üstelik.

— Dedim ya, kasa başında oturmaktan, gün ışığına çıkmaktan ablacığım.

Onun sessizce ağlamaya başladığını görünce yine pencereden dışarı baktı Dürdane Hanım. Bu iş burada bitmeliydi.

— Bana uğramanın asıl nedenini söylesene. Çabuk ol. Biliyorsun, birazdan günlük işler başlayacak.

— Eskilerden Eşref burada mı hâlâ? diye sordu Hülya, kız çocuğu sesiyle. Onu çok sevmiştim biliyorsun. Neyse... Ekip amiri Nurettin amca nasıl?

— Hepsi iyiler, birazdan gelirler, dedi Dürdane Hanım, inandırıcılığı kalmamış bir katılıkla. Tamam, tamam anladık. Herkesi özlemişsin. Asıl derdin ne senin?

— Benim o kırmızı tül giysim vardı ya ablacığım, atmadıysan onu almak istiyorum.

— Niçinmiş?

— Evde ara sıra giyerim yalnızken, özlem gideririm diye.

Dürdane Hanım bu anda bocalamaması gerektiğini biliyordu.

— Onu Nalan’a verdim, dedi, geri isteyemem artık. Hem zaten sen o giysiye sığamayacak kadar şişmanlamışsın gördüğüm kadarıyla.

— Peki, o zaman kalkayım bari, dedi Hülya.

Kızarmış gözlerini gizlemek için çantasından çıkardığı güneş gözlüğünü taktı.

— Bir sigara içecek vaktin var daha, dedi Dürdane Hanım kırık bir sesle.

— Sağol ablacığım da kalkayım izinle.

Nalan odaya girdiğinde Dürdane Hanım’ı diz üstü çökmüş buldu, ağlıyordu. Galiba sandığından çıkardığı kırmızı bir şeye –bir gece elbisesi mi ne?– sarılmıştı.

Boşalmış fincanları tepsiye koyarken bir daha baktı ona. Altlığı sökülmüş, kırık bir heykele benziyordu. Yaşlanmıştı, çökmüştü, bir saatte üstelik.

— Bir şey ister miydiniz Dürdane Hanım? dedi zafer sarıhoşluğunu gizleyen saf bir sesle.

Önce:

— Hayır! dedi Dürdane Hanım.

Sonra ona bir bakış atınca:

— Peki, dedi, bir kahve daha.

Yavruağzı

— Fazla acele etmiyor musun Güngör Abla? *Etmiyor muyuz* yani? Bak gömlekler kırıştı... Karışmak bana düşmez de ona danışmadan, böyle...

— Ona ne zaman danıştım ki şimdi danışayım Asiye? Duyan da senin Alev'i tanımadığını sanacak. Kaç yıldır yanında çalışıyorsun, hâlâ öğrenememişsin huyunu. Önce kızacak tabii, ağlayacak falan ama sonradan teşekkür edecek bize. Onun iyiliğini istiyorsak, bir an önce...

— Hırsı birkaç günde iner mi dersin?

— Bu saçma sorularla oyalanmayı bırak da köşedeki çantayı getir bana. Çabuk ol biraz. Şu bavulu da sofaya götürüver. Kapatana kadar canım çıktı, baksana ter içinde kaldım...

— Ama o çanta bunların hepsini almaz ki.

— Nasıl alacağını biraz sonra görürsün... Sığmayanları yüklüğe koyarız, isterse gelsin, ayırsın istediklerini, götürsün... Ayrıca çok umurumdaydı ya... Bana kalsa hepsini yüklüğe atardım, dua etsinler incelik gösteriyorum. Önce gömlekleri uzat bakayım. Boyunbağlarıyla fularları en üste koyalım... Hem neden bu kadar tedirginsin sen? Somurtmuş duruyorsun.

— Valla bilmem ki Güngör Abla... Sarman'ın kaçtığını söyledüğimizde nasıl üzölmüştü, bugün gibi aklımda...

— Kedi tüyüne karşı allerjisi olduğunu doktorundan öğrendiğimi unuttun mu yoksa? Sesi mi gitseydi yani? Zaten

sen bana inanmasan hayvanı uzak bir yere götürüp bırakır mıydın? Alev'in iyiliğini düşünmesen?

— Ama doğrusu sonradan çok...

— Şimdi bırak bunları Asiyeciğim... Bir viski koy bana sen, kendine de bir kahve yap. Biraz mola verelim... Öyle yorulduğum ki... Belki bir viski iyi gelir, kafamı toplayım...

— Keşke yardım etmeme izin verseydin... Dur, viskini koyayım da...

— Canım bitti sayılır. Çantanın fermuarını çekince tamam... Yalnızca birkaç ufak tefek şey var, hemen halletmem şart, aksi gibi vakit de yok...

— Alev Hanım bu akşam mı dönüyor yoksa? Dün gece telefonda öyle mi dedi?

— Öyle demedi ama benim sezgilerim güçlüdür... Neyse, şu viskiyi koy sen, dedim ya kafam karmakarışık... Çömelmekten dizlerim de tutulmuş.

— Demin bana bir şey mi sordun Asiyeciğim.

Mutfakta bağırırsan bile bu odadan duyulmuyor, duvarlar çok kalın bu evde... Sağol canım.

— Yolculuğu iyi geçmiş mi bari? diye sormuştum.

— Gelecek ayki turnesi ayarlanmış. Orada biraz daha kalsa iyi olur da Alev'e laf anlatamazsın...

— Ama sen nasılsa Mine'nin ateşlendiğinden söz etmemişsindir telaşa kapılmasın diye, değil mi?... N'oldu ki Güngör Ablacığım? Yüzün sapsarı. Mine'yi merak ediyorsan, etme boşuna. Ateşi düştü. Demin baktım, mışıl mışıl uyuyor. Dün gece annesiyle konuştuğunuzu duyunca kalkmak istedi, onun sesini özlemiş ama ben terin soğur deyince üstelemedi iyi ki.

— Laf aramızda Asiyeciğim, çok şımarık bir çocuk Mine. Hep hasta. Düpedüz annesine naz yapıyor.

— Bana sorarsan şımarık falan değil. Tatlı söyledin mi laftan anlıyor. Hem dün gece alnı yanıyordu, sahidten hastaydı.

— Zaten suç onda değil ki, Alev'de. Hangi çocuğun üstüne bu kadar titrersen şımarır. Kural yok, sınır yok. Giysiler, oyuncaklar. İsteddiği önünde, istemediği ardında... Geç saatle-

re kadar televizyon seyretmesini önleyene kadar neler çektim, beni sevmemesini bile göze aldım, sırf onu şiddet dolu filmlerden koruyabileyim diye. Annesine kalsa...

— Alev Hanım'ın sevgisi kendinedir Güngör Abla, bilirsin. Mine'ninki de öyle. Annesinin kaç gün sonra döneceğini sordu dün gece. Ben yakında dönecek dediğimde, gittiği günle döndüğü gün sayılacak mı dedi...

— Şu *kendince* lafını ne güzel buldun Asiye. Bizim süs bebeği de annesinin tıpkısı olma yolunda, dik kafalı, bildiğini okuyor. Bak, ikinci sınıfa gidiyor da ayların kaç gün çektiğinden habersiz! İşi gücü süslenmek, annesi gibi giyinmek... Ama telefon konuşmalarına kulak kabarttığını, yani kırk yıl düşünsem...

— Kulak kabarttığı falan yoktu... Konuşmalar onun odasından duyuluyor, oranın duvarları ince anlaşılan... Boşuna canını üzüyorsun Güngör Abla, o da ileride anlar senin değerini, ne olsa hisli bir çocuk... Süslenmek dedin de, Alev Hanım bu akşam dönecekse Mine'nin yeni elbisesini ütölüyeyim bari, annesini onunla karşılasın.

— Aklınla bin yaşa Asiyeciğim! Alev yumuşar o zaman, yatıştır. Şey, bir yanlışlık olmasın, Alev'in kırmızı tuvaletinden artan kumaşla diktirdiğimi diyorsun, değil mi? Yaşa! Alev bir daha *kırmızı* giyemeyeceğine göre...

— Nedenmiş o? Neden kırmızı giymesi yasak?

— Niye ürkütün birdenbire Asiyeciğim? Buz kesildin san ki. Bunu sana anlatmak oldukça güç biliyorum. Piyasanın bazı kuralları vardır. Alev'in –sana nasıl desem– imajı *kırmızıyla* nice olur öylesine bütünleşti ki yeni kasetiyle klibi için ona bambaşka bir yüz, bambaşka bir renk bulmam gerek. Geçmişiyse bütün bağlantısını koparmalı.

— Söylediğin iyi oldu Güngör Abla. Ben de saf saf dün gece beni neden telefona çağırmadığını, hatırıma neden sormadığını düşünüyordum. Daha önce hiç olmamıştı. Acaba bilmeden kırdım mı onu diye içim içimi yedi... Demek yeni *şeyi* yüzündenmiş. Rahatladım şimdi. Şu ütüyü bitireyim, bir şey istersen seslenirsin bana...

Bu kadının telefon konuşmasını duyduğu kesin, de ne kadarı-
nı? Mine'nin nezlesinden söz ettiğim kısmını duymuş, orası belli. Ne
demiştin tamtamına? Şey galiba:

— Hepimiz iyiyiz canım, bizi merak etme... Mine biraz nezle
yine ama ateşi yok, midesi bulanıyor o kadar. İki gündür okula gön-
dermedim. Yok canım, telaşlanmana gerek yok. Hele bu aralar. Bu
kaset için, bu turne için ne kadar çırpındık, biliyorsun... Kesin sonucu
almadan, işi tam bağlamadan dönersen, bütün çabalarımız boşa gider.
Benden söylemesi canım... Tabii bizler de seni özledik ama sabretmek
zorundayız. Karşılıklı. Biraz daha. Mesleğin hepimizden önemli...

Buraya kadar bir pürüz yok. Asiye bunu duyduysa, Alev'in
yanlış bir adım atmasını önlemeye çalıştığımı kaoramıştır. Zaten
Mine'nin ateşi düşmüş, sözünü etmeye değmezmiş... Peki sonra ne
dedim? Bu salak Asiye telefona çağrılmamasına taktığına göre? Özel
konuşmalara kulak kabartanlar, kapı dinleyenler varsa, işimiz iş...
Başka derdin kalmamış gibi bir de telefonda tamtamına neler söyledi-
ğini akılda tutacaksın.

Öff yani! Bütün bunların üstesinden gelmek zorunda mıyım?
Menajer miyim, muhasebeci mi, kostümcü mü, evin kâhyası mı? Alev
gibi tutarsız, çocuksu bir kadının saçmalamasını engellemek kolay
mı? Hangi gece kulüplerinde kimlerle görünecek, hangilerine adım
atmayacak... Hangi televizyon kanallarında neler söyleyecek... Hangi
gazetecilerle görüşmeyi kabul edecek, hangilerini kapı dışarı edecek...
Tutalım hepsini ayarladın, işin bitmiyor ki. Ya dalgın bu şaşkın ya da
ezberi zayıf, sık sık koyduğu kuralları çiğniyor. O zaman, patavat-
sızlıklarına uydurulacak kılıfı da sen bulacaksın...

İyi ki yurtdışında bulunduğu süre içinde evin gidişinden, har-
camalardan ben sorumluyum. Çevresindeki asalakları elemek için
bulunmaz bir fırsat bu. Kimden başlamalı? diye kafa yorarken aklı-
ma ilk Ali gelmişti, o delikanlının garip bir etkisi var Alev'in üstün-
de. Dün gece, Ali'nin bir süredir ortalıkta görünmediğini sıkıştırdım
konuşmaya:

— Bir süredir görünmüyor ortalıkta... Sen uzaktasın ya, bel-
ki tatile falan çıkmıştır... Bir şey bilsem, gizler miyim senden canım?
Nerden çıkarıyorsun şimdi? Ama ne olur ne olmaz onun eşyalarını
toplayacağım. Aldırmak isterse hazır bulsun... Belki yanılıyordumdur

ama gençlere güvenmemeyi nicedir öğrendim. O yaştaki bir oğlanın ayaklarına kapanacak değilsin ya?...

Buraya kadar da tamam. Ne de olsa, Ali ben varken bu eve adımını atmayacağını ona söylemeyecek kadar kibardır... Belki haksızlık ediyorum çocuğa ama bu konunun artık kapanması gerekiyor. Alev, bavulla çantayı sofada hazır görünce onun Mine'yi yüzüstü bıraktığına inanacak. Her şeyi bağışlayabilir de bunu bağışlamaz. Böylelikle onun etkisinden sıyrılıp yeni imajına oturması da kolaylaşır. Ali'yi bir daha aramayacak kadar gururludur...

Geriye, güvenebileceği tek kişi kalıyor: Asiye. Beni saymazsak.

Asiye... Orada biraz ileri gittim galiba. Ali sorununu çabuk çözebileceğim inancı, beni aşırı bir ataklığa itmiş gibi görünüyor. Sesimi alçalttığımı sanıyorum ama çok içkiliydim dün gece. Kadının gözlerinde garip bir parıltı var sanki, demin bakışları enseme değince ürperdim. Ne demiştin?

— Asiye yok canım, evine gitti. Bu gece yatıya köyden bir akra-bası gelecekmış, kalamadı. Yarın söylerim aradığını... Mine'nin başında ben varım ya... Nasıl yani "çok yakında?" Dönüş tarihini önceden bana bildirirsin, değil mi Alevciğim? Şaşırtmacalardan hiç hoşlanmam, bilirsin.

Yok canım, sinirlerim bozuk benim. Asiye bunu duymuş olsa, öfkesini gizleyemezdi... Zaten Alev'e kırıldığı açık... Yine de ağzını aramam gerek...

— Asiyeciğim, hâlâ bitmedi mi ütü?
— Bitti bitti, odayı topluyayım geliyorum Güngör Abla.
— Gelirken Mine'ye de bir bakıver...
— Baktım, uyuyor. Başka bir isteğin var mıydı? İşte, bütün işler bitti...

— Sağol canım, yoruldun, zahmet oldu sana... Alev'in ote-lini bir arasan diyordum. Oradaysa özlem giderirdin, ayrılmış-sa yolda olduğunu öğrenirdik. Mine'yi boşu boşuna kaldırıp giydirmeyelim; tek derdim bu.

— Üzülme sen Güngör Abla, Mine çoktan alıştı bu çeşit şeylere... Ben de beni arayıp sormayana aramam zaten. Yoldaysa yoldadır... Neden gülüyorsun?

— Alev'in sağı solu belli olmuyor, görüyorsun. Sevdiklerini bile kırıp geçiriyor ara sıra... Biliyorum, dün gece seni telefona çağırmasına kırıldın, haklı olarak. Ama bir de beni düşün. Hiç yalan söyleyemeyen biriyken Mine'nin ateşlendiğini gizlemedim mi ondan? Onu seviyorsak ikimiz de küskünlüklerimizi gizleyeceğiz bu akşam geldiğinde, o konuyu açmayacağız değil mi?

— Bilmem ki Güngör Abla, benim küskünlüğüm yüzümden okunmuş derler... Her neyse, elimden geleni yaparım, merak etme. Ama o zaman, kırılmamasını istiyoruz diyorsan, çantaları yüklüğe götürelim bence, sonradan, alıştıra alıştıra...

— Ama o iş çok farklı Asiyeciğim... Bana güvenmen içimi öylesine açtı ki yorgunluğum geçti gibi. Bak, Ali'nin ondan kurtulmak için fırsat kolladığını çoktandır seziyorum. Yoksa bavullarını hazırlar mıydım?... Üstelik Mine bebek değil artık, Ali gibi şey bir erkeğin etkisinde kalması hiç doğru değil.

— O kadarını bilmem Güngör Abla, belki haklısındır. Ama ben Ali Abi'den yalnızca iyilik gördüm. Mine de babası yerine koyuyor onu. Onun gösterdiği sevgiyi ne anasından gördü, ne babasından... Elime doğdu. Bilmez miyim? Ben kızı giydireyim, sen dinlen...

— Bana bir dosya kâğıdıyla bir kalem uzatıver şuradan canım.

“Sevgili Ali,

Yüz yüze konuşmak yerine böyle bir mektup yazmak zorunda kalmak, inan çok üzüyor beni. Ama Alev'i bilirsin, güç işleri hep başkalarının üstüne ykar. Çocuk gibidir zavalılık. Aşırı kıskançlığı olmasa, seninle çoktan güzel bir dostluk kurmuştum. Ama olmadı işte. Oysa menajeri sıfatıyla vereceğim kararlarda senin “erkeğe” bakışından yararlanabilirdim. Bugünlerde

eski imajını değiştirmekte kararlı görünüyor; “kırmızı”dan vazgeçmesi, geçmişinden ve bizlerden vazgeçmesi anlamına geliyor tabii. Ama bunu açıkça söylemiyor. Ben de dün geceki telefon konuşmamızda senin bir iş için yurtdışına gideceğini söyledim, düpedüz kovulmanı içime sindiremedim. Topu topu üç-beş gün bu eve uğramamanın bedeli bu kadar ağır olmamalıydı. Bavuluna ve çantana eşyalarını elimden geldiğince yerleştirdim. Yarın bir ara aldirtırsın, değil mi? Senin yokluğun da bir işe yaramayacaksa, Alev, bizden kurtulmakta kararlı demektir. O zaman Asiyeyi bir süreliğine köyüne yollamaktan, kendime yeni bir iş ayarmaktan başka yapabileceğim bir şey yok demektir.

Yasak öpücüklerle,
GÜNGÖR”

— Asiyeciğim, Mine hazır mı?

— Giydirdim, Güngör Abla. Demin hazır ettim.

— Saçlarını kıvracağım da... Sen bu arada kapıcıyı çağır bana. Ali Bey’e bir pusula göndereceğim... Üstüme başıma bir çekidüzen vermem şart. Alev, kendisi yokken her şeyin yolunda gittiğine inanmalı.

— Yusuf Efendi’yi demin camdan gördüm. Hızlı hızlı bir yere gidiyordu. Herhal çabuk döner. Söylerim.

— Peki peki, acelesi yok... Sen maşayı prize tak yeter...

— Bir dakika Güngör Abla... Camlar çok kirli, baksana. İstersen şöyle alalecele silivereyim, kaba tozunu alayım.

— Yusuf Efendi’yi görürsen, içeri seslen bana... Gözün camda olsun.

— Asiyeye! Asiyeye dedim! Koş!

— Ne oldu ki? Ödümü kopardın Güngör Abla.

— Mine odasında yok. Banyonun ışığı da yanmıyor. Nerede olabilir? Senin yanında mıydı?

— Yoo... Mutfakta olmasın?

— Oraya baktım, yok... Yüklüğe girmeyeceğine göre acaba biz konuşmaya dalmışken gizlice sokağa mı çıktık?

— Sen bahçeye çıkmasını yasaklayalıberi öyle yaramazlıklar yapmıyor Güngör Abla... Dur dur, beni de korkuttun... Belki yüklüktedir, çocuk aklı işte... Ali Abisinin kendisini orda bulmasını istiyordur, saklambaç oynar gibi...

— Ne demek istiyorsun sen Asiye? Yüreğime indireceksin!

— Ne var ki ortada?... Yusuf Efendi söyledi demin, Ali Abi'ye onunla haber göndermiş, gelsin beni bulsun demiş. Yusuf Efendi de kıramamış çocuğu, seyirterek götürmüş haberi, bilirsin Mine'yi çok sever. Çağırdığımda, Ali Bey'in birazdan burada olacağını söyledi, pusula göndermemize gerek yokmuş... Çocuk aklı dedim ya, bak nasıl anlamış Ali Abisinin onları bırakmayacağını... Biz neler düşünüyorduk yalan yanlış... Her şey tatlıya bağlandı işte. Yüzün gülsün artık... Önce sen bul onu yüklükte, saçlarını kıvır. Maşa kızmıştır şimdiye.

— Mineciğim nerdesin? Nereye saklandın? Bak, ışığı açmıyorum güzelim, bana ses ver de seni karanlıkta bulayım.

— Ben oyun oynamıyorum... Zaten oynamam yasak değil mi? Aç ışığı.

— Nerdesin sen canım?

— Kutuların üstünde, örtünün altında.

— Neden oraya saklandın ki?

— Ali Abim eşyalarını almaya gelince beni burada bulsun istedim. Çantam hazır.

— Şaka ediyorsun sen Mineciğim. Ali Abi'yle gitmene nasıl izin veririm? Annene ne derim sonra?

— Bir şeyler uydurursun sen.

— O da ne demek? Küçücük bir kız değilsin sen artık Mine, aklını başına topla... Bu kadar oyun yeter. Çık ortaya!

— Maşayı elinden bırakırsan çıkarım.

— Şekerim, annen gelmeden önce saçlarını kıvırayım istedim. Ne sandın sen?...

— Ali Abi ondan önce gelir, bana hiç yalan söylemez...

— Yalnız ben onunla gitmene izin veremem, bilmiş ol... Ne pahasına olursa olsun seni bu odada tutarım. Baştan beri bütün şımarıklıklarına katlandım, ama her şeyin bir sınırı vardır. Yakında koskocaman bir kız olacaksın... Bavulların çantaların arasında gizlenecek kadar aptal değilsin... Hadi çıksana ortaya. Çık dedim! Bağırıtırma beni! Çık da kırmızı giysin yakışmış mı, bir bakalım.

— Onu kestim, parça parça ettim. Bana yakışmıyordu. Şimdi çıplağım. Gel bak istersen!

— Buna en çok Asiye üzülecek Mine. Seni o kadar özenle giydirdi ki... Onu çağırayım da görsün senin ne kadar nankör bir çocuk olduğunu. Kumaş parçalarını da toplansın.

— Asiye Teyze odaya giremez ki. Kapıyı kilitledin, anahtarını cebine attın, gördüm.

— Neler geliyor aklına senin birtanem? Korkutuyorsun beni... İstiyorsan, hemen açarım kapıyı ama önce seni ordan çıkarayım, hadi elini uzat da barışalım. Hadi canım... O da ne Mine!... Makasla oynanmayacağını bilmiyor musun yoksa? Çabuk at o makası elinden. Çabuk at diyorum! Dur... dur! Yaklaşma! Yapma!

Tahin-Pekmez Günleri

Şükran Hanım'ın katlanamadığı Őeylerin başında saygısızlık gelirdi, daha doğrusu iyi niyetin kötüye kullanılması. Banka m d r yken, yanında çalışanları önce tatlılıkla yola getirmeye çalışmıştı: İşyerine gelirken önemli bir kuruma yakışır biçim-de giyinmelerini rica etmişti; yerli yersiz şakalaşmalara, peş peşe getirtilen  aylara, uzun süren telefon konuşmalarına son vermeleri şarttı;  ağdaş memurlar olarak, Atatürk portresinin altındaki vazoya her gün sırayla taze  i ek koymalıydılar. Sırayı ve çiçeğin türünü saptamayı onlara bırakmıştı.

Uyarılarına kısa bir süre uyulmuş, sonra savsaklamalar başlamıştı. İşte o zaman   kran Hanım –istemese de– katı kurallar koymak zorunda kalmıştı.  nce  ay servisini günde ikiyle kısıtlamıştı, evinden termosla getirdiği kahvesini çay molalarında içerek onlara örnek olmuştu. Kurallara uyanları, yani iyi giyinenleri ve Atatürk'ün çiçeklerini aksatmayanları nasıl destekleyebileceğini araştırmıştı. Ne yazık ki tek başına yapabileceği pek fazla bir Şey yoktu. (Bazılarının, arkasından kıskıs gülmeleri hiç önemli değildi.)

Aynı d ş kırıklıklarını emekliye ayrıldıktan sonra da yaşamıştı. Tam artık evinin kadını sıfatıyla rahat bir soluk alacakken eş-dostun nerdeyse yalvar yakar olup  stelemeleri sonucu üstlendiği site yöneticiliği görevinde de zorlanmıştı. Görevi kabul etmesinin tek nedeni, yaşadığı siteye bir güvenlik ağı germek, çekidüzen vermektir. Gerçi hangi dairelerde kimlerin kaldığı önemli değildi, nasılsa komşuları aynı kooperatifin  ye-

leriydiler ama acaba içlerinden anahtarını bir yabancıya teslim edecek kadar düşüncesiz biri çıkar mıydı? Ya anahtarı alan, bir anarşist, bir teröristse... Son zamanlarda gazetelerde, bu tür olaylardan geçilmiyordu: komşulara sevimli, uygar görünen bir çift, bir çatışma sırasında ölü olarak ele geçiriliyordu sözgelemi. Böyle bir durum sitelilerin huzurunu nasıl bozardı... Tam ailece televizyon başına geçmişken, kanlı haberleri ürpererek izlerken, sizin de başınıza aynı şeyin gelmesi ne demektir... Polisin haklı olduğu kesindi de parçalanmış cesetleri görmek, sonra karakollara götürülmek, sorgulanmak, düpedüz sinir bozucuydu. Dahası, sitenin adı bir kere kötüye çıktı mı üst kat komşusu Albay Necmi Bey, katını nasıl satabilirdi?

Şükran Hanım, yaşamı boyunca, bir gün yanlışlık yaptığını kavrayacağı korkusuyla evlenmemişti. "Aile"yi bir kavram olarak sevmek, yüceltmek yetmişti ona. Zamanında Necmi Bey gibi yol-iz bilen bir beyefendiye, defterini tutmasına yardımcı olan bir dosta rastlasaydı, belki... Necmi Bey'i bahçedeki çiçekleri sularken (üstelik görevi değilken) gördüğünde "Size gül getirecektim Şükran Hanım ama fazla laubali olur diye düşündüm. Zaten güle gül getirilmez" dediğini duyduğunda, belki, diyordu kendi kendine, belki. Varsın kocası paraca sıkışık olsun.

Alınacak güvenlik önlemlerini birlikte gözden geçirirken, kapıcının ek bir ücret karşılığında sitenin güvenlik görevliliğini üstlenmesini kararlaştırdılar. Onun cahil bir adam olduğunu hesaba katarak yabancılara soracağı soruları uzun uzun ezberlettiler:

- Adınız ne?
- Hangi daireye, kimlere gidiyorsunuz?
- Ne kadar kalacaksınız?
- Çantanızı aramamda bir sakınca var mı?

Kapıcı, önce koruma görevini keyifle üstlendi, ne de olsa aylığı artacaktı; gelgelelim Şükran Hanım'la Albay'ın en güvendikleri dostları bile yönetim borçlarını ödemeyi savsaklayınca eski aylığını bile zamanında alamadı:

— Boşuna çabalamayın, dedi. Dertsiz başınıza dert aramayın.

Geçen gece geç saatlerde gelen bir yabancı, “Bari doğum tarihimi, baba adı, mesleğimi de sor” diye alay ederek pasaportunu uzatmıştı. Meğer o delikanlı, Makbule Hanım’ın yeğeniymiş, dışardan geliyormuş.

Albay bu olay karşısında biraz gerilese de –belki Makbule Hanım, yeğenine siteden bir kat almayı düşünüyordu– Şükran Hanım yılmışa benzemiyordu. Hemen kararını verdi: sitedeki kadın komşularını haftada bir gün evinde toplayacak, ağızlarını arayacaktı. En güvenli yol buydu.

Eski arkadaşları Nuşin, Nurhayat ve Berna dışında gençler de –Zeynep ile Ebru– katılıyorlardı günlere. Makbule Hanım artık gelmediğine göre, demek küsmüştü, gönlünü almak gerekiyordu. Konuklar, Şükran Hanım’ın ünlü kol böreği ile poğaçalarını yerken bir yandan da çaylarını, adaçaylarını, kuşburnu çaylarını, ıhlamurlarını içiyorlardı. O gevşeklik içinde, yeni kiracılar üstüne gözlemlerini aktarıyorlardı –daha doğrusu, Şükran Hanım’ın sezdirmeden sorduğu önemli soruları içtenlikle yanıtlıyorlardı. Yoksa yerli-yersiz dedikoduya izin yoktu bu evde, bilirlirdi.

Görev dağılımı da aksamıyordu: Nuşin pasta, Nurhayat çay servisinde, Berna, kahvesini tazelemekte çalışıyorlardı. Şükran Hanım yaşıtı komşularına bile “Teşekkür ederim kızım” demeyi aksatmazdı. Kapıcılarla temizlikçilerin (temizlikçisi kaç haftadır gelmiyordu) başa çıktığı bir dünyada saygınlığını başka türlü nasıl koruyabilirdi...

Kurallarına uyulduğu sürece kapısı herkese açıktı zaten. Evinde sigara ya da içki bulundurmaması pıntılığından kaynaklanmıyordu. Katlanamadığı ikinci şey, aşırılık ve savurganlıktı. Bu iki eğilim, kişiyi batağa sürüklemek açısından aynı kapıya çıkardı onca. Bir keresinde Zeynep’in getirdiği teneke Koka-Kola’yı bira sanması da bu aşırı dikkatine bağlıydı. Ebru’nun –kendi yanında değilse bile– sigara içmesinden tedirgin olduğunu yüzüne karşı söylemişti. Hep onların iyiliği için. Şimdilik gülüp geçseler de bu öğütlerin değerini sonra nasılsa anlayacaklardı.

O ikinci, her zamanki gibi:

— Elinize sağlık...

— Nefis olmuş. Tarifini bir yere yazmıştım da bulamıyorum, bir daha yazabilir miyim?

— Doğrusu sizin kol böreğinizin üstüne yok, gibi övgüleri yarım yamalak bir alçakgönüllülükle dinlerken birden Zeynep, kızının tatile çıkacağından söz etmişti. Şükran Hanım irkildi ama renk vermedi: Bir anne, on yedi yaşındaki kızını tek başına nasıl tatile gönderebilirdi!

Konuşma uzayınca kızın, Şükran Hanım'ın gideceği tatil yöresini seçtiği anlaşıldı. Yorucu sorumluluklardan bir süre uzak kalmak, kışlık işlerinin başına istekle dönmek için üç-beş günlük bir tatil yapmayı kararlaştırmış ama onlara bu tasarısından söz etmemişti; kendisinin yokluğundan yararlanıp düzeni aksatmalarını göze alamamıştı.

— Otelde mi kalacak, pansiyonda mı? gibi nesnel bir soruyla yetindi.

— Öğrenci harçlığıyla ancak pansiyonda kalabilir tabii, dedi Zeynep gülerek. Ama ne fark eder, kumsal ortak. Geçen yıl Necmi Bey de kalmış o pansiyonda, ondan öğrendik.

Necmi Bey'in böyle ucuz, öğrenci-işi bir pansiyonda kalması... Demek kimselere güvenmemek gerek.

O zaman çocuğun ne kusuru var? diye patladı içinden, öfkesini dışarı taşırmadan.

Zeynep'in kızını bir kerecik görmüştü, gözü pek tutmamıştı. Adını tam koyamadığı bir aykırılık sezmişti onda: her an umulmadık bir şey yapabilirmiş gibi. Gelgelelim artık inanılan insanların da beklenmedik şeyler yapabileceği ortaya çıktığına göre... kızcağızı suçlamak haksızlıktı. Ne de olsa çocuğun sorunlarıyla ilgilenmeyen, giyim konusunda örnek olmaksansa onun yırtık blucinlerini üstüne geçiren, vurdumduymaz bir dulun yetiştirmesiydi.

Şükran Hanım'ın içini bir sevgi dalgası yokladı: belki biraz sabırla, özenle... Çağdaş Genç Kız yarışmasının herhangi bir dalında bir ikincilik ödülü kazanabilirdi çocuk. Şimdiye kadar tasarladığı Çağdaş Memur, Çağdaş Kapıcı ödülleri kimse kazanamamıştı. Bu tür yarışmalar gerçekten düşlediği gibi düzenlense de özendirme ödülü verebileceği kişilerin sayısı üçü-beşi geçmiyordu.

— Kumsalda buluştuk ya! diye güldü.

— Doğrusu iyi de oldu, diye alttan aldı Şükran Hanım. Kışın, site-yaşamı güzeldir, güvencelidir ama yazın böyle hiç kimseyi tanımadığın bir yörede bir dostu raslamak az şey değildir. Yalnızca kitap okumakla zaman geçmez, insan bildik bir yüz arar.

— Doğrusu benim buradaki çevrem geniştir oldukça, dedi Nükhet. Onlarla istediğim zaman görüşebilirim de kıyıda yalnız kalmayı seviyorum.

Eskiden aykırılık diye nitelediği şeyin aslında art niyetsiz bir patavatsızlık olduğunu anlayan Şükran Hanım,

— Ben de birazdan kalkacaktım zaten, dedi alındığını pek gizleyemeden.

— Sizi demek istememiştim, dedi Nükhet telaşla. Genel bir şeyden söz ediyordum.

— Biliyorum Nükhetçğim, zaten dediğini üstüme alınmadım.

Kızın utancından yararlanmak için dokunaklı sözcükler seçti; bu fırsat bir daha eline geçmezdi:

— Hem zaten beni kastetsen de kırılmazdım. Senin gibi gencecik bir kız, anneannesi yaşında, üstelik yalnız yaşayan bir kadınla ne paylaşabilir ki?

Beklediği tepkiyi hemen aldı:

— Yapmayın Şükran Hanım! Sizin sitede ne kadar geniş bir dost çevreniz olduğunu bilmeyen yok.

— Ama o, sitedeyken. Yabancı bir ortama girdiğimde ne kadar yalnız kalıyorum, bilsen.

— Bu gece arkadaşlarla diskoya gidiyoruz. Bize katılmanıza, diye atıldı Nükhet olanca içtenliğiyle. Müzik biraz hızlı, hoparlörü de iyice açıyorlar, çok gürültülü ama belki yalnız kalmaktan, bir odaya kapanmaktan iyidir.

Şükran Hanım, ona yakınlaşmakta ölçüyü iyice kaçırdığını düşündü:

— Bu gece gelemem Nükhetçğim. Bitirilecek bir kitap var, izlenimlerimi de günlüğüme geçirmem şart. Belki yarın gece. Tabii arkadaşlarına göre çok yaşlı kaçmayacaksam.

— Herhalde güzel bir kadın olduğunuzu, bu kırmızı havlu giysinin size çok yakıştığını biliyorsunuz, dedi Nükhet.

— Modelin yalnız bu rengi kalmış mağazada, öylesine aldım, nasılsa üç-beş gün giyeceğim, diye üste çıktı Şükran Hanım. Şimdilik hoşça kal...

Şükran Hanım'ın gece-defterine düştüğü notlardan:

“Doğruyu söylemek gerekirse bu otelin ucuz bir pansiyondan farkı yok. Havlularla çarşafı değiştirmeye gelmediler, temizlik yapmadılar... Üstelik, ortalıkta dolaşan çiftlerin evli olup olmadıkları anlaşılmıyor. Yalnız şu kadarı kesin ki evli olsalardı bu aksaklıklara, başıboşluğa karşı çıkarlardı. Otel yöneticileri bizim iyi niyetimizi kötüye kullanıyorlarsa Necmi Bey, pansiyonu seçmekte haksız sayılamaz. Hem en azından daha ucuza gelir.

Sabah saatlerini N.'yle kumsalda geçirdim. Kurnaz bir kız gibi görünse de saf bir yanı var. Yarın gece istemesem bile diskoya gitmek zorundayım. Çocuğu yönlendireceksem, ilişkilerini öğrenmem şart. Derler ya, “İnsanlar ya yolculukta ya sarhoşken kendilerini açığa vururlar.” Sabah, kırmızının bana yakıştığını söylemişti, üstünde durulmaya değer bir ayrıntı. Yarın gece kırmızı şalıma sarınırsam dediklerinin doğruluk derecesini saptayabilirim... Kitabı bitirdim. Bir duş iyi gelecek. Dünün havlusuyla kurulanırım. Balkona asmıştım, nemi kalmamıştır.”

Nükhet'i kumsalda görememek, Şükran Hanım'ı işkillendirmişti. Ne olmuş olabilirdi ki? Pansiyonun telefon numarasını almadığına içerledi. Kendi oda numarasını da vermemişti kıza. Demek tatil, kişiye bir gevşeme getiriyordu, sağlam ilkelerinden şaşmasına yol açıyordu. Bir an önce sıyrılmalıydı bu uyuşukluktan.

Akşama doğru aynada, siyah giysisinin üstüne sarındığı kırmızı şalla nasıl görüldüğüne bakarken telefon çaldı.

- Benim Nühket, nasılsınız Şükran Hanım?
- Merhaba Nühket, ben de sana telefon numaramı vermediğimi düşünüyordum.
- Burada tek otel var, bulmam güç olmadı.
- Neden kumsala inmedin bu sabah canım? Gözüm seni aradı.
- Hüseyin'in teyzesi fenalaşmış. Hep birlikte onlara gittik.
- Hüseyin senin çok yakın bir arkadaşın mı? diye sordu Şükran Hanım, kızın telaşlı konuşmasına bu önemli ipucunu sokuşturarak.
- Hepimiz yakın arkadaşız biz. Erkek arkadaşım mı diye soruyorsanız, değil. Sizin kuşağa daha yakın biridir o. Sizi otelden mi alalım yoksa diskoya kendiniz mi gelmek istersiniz?
- Belki bulamam orayı. Bekletmekten de hiç hoşlanmam. Mümkünse, içinizden biri alsın beni.
- Ben çok isterdim ama annemin telefonunu beklemek zorundayım. Yoksa meraklanır. En iyisi, Hüseyin sizi lobide beklesin. On buçukta. Sizin için uygun mu?
- Tabii de onu nasıl tanıyacağım?
- Merak etmeyin, görür görmez tanırırsınız.
- Kikirdemeyi andıran bir gülüşten sonra:
- Hoşça kalın. On bire doğru görüşüyoruz.

Şükran Hanım telefonu kapattıktan sonra fazla erken hazırlandığını fark etti. İyi ki makyajını yapmamıştı daha. En iyisi yarım saat sonra lokantaya inmek, sonbahar akşamının çöküşünü orada izlemektir. Eskiler, yaz sonuna tahin-pekmez günleri derlerdi, ne güzel! Koyu tarçınla acı karanfil karışımı bir duygu, bir tat. Batan güneşin kızılıyla baygın ıhlamur kokusu.

Bu akşam, haşlanmış tavukla püre yemeyecekti. Belki az pişmiş bir biftek, patates salatası, domatesle salatalık söğüş, bir peynir tabağı ve roze şarap. Perhizinden bir günlüğüne kaytarabilirdi pekâlâ. Nasılsa tatildaydı. Üstelik böylelikle lokantadaki masasında daha uzun süre oturabilir, on buçukta lobiye inmeden, odasında defterine geçireceği izlenimlere zaman ayıracabilirdi. Son bir çekidüzen verebilirdi kendine.

Odasına döndüğünde –şaraptan mıdır nedir– bir uyku çökmüştü üstüne. Son günlerde iyice unutkanlaştığını düşünerek izlenimlerini hemen defterine geçirdi. İki şey kafasını kurcalıyordu: Nükhet, neden “Hüseyin’i görür görmez tanırırsınız” demişti ve neden bunu söylerken kıkırdemişti? Adam hakkın da bildiği tek şey, onun kendi kuşağına daha yakın olmasıydı, ne demekse...

Ama yakınmaya hakkı yoktu doğrusu. Kızın yakın arkadaşlarından biriyle on dakika baş başa kalmak –hele bir takside, kimse görmeden– kolay ele geçecek bir fırsat değildi.

Hüseyin’i görür görmez tanıdı da nedenini kestiremedi. Buluşmaya önce gelen olmamak için girişteki mermer sütunun arkasına gizlenmişti. Saat tam on buçukta geniş cam kapılardan giren adam, iriyarı biriydi, esmerdi galiba. Ama ışıkların altına yürürken önce kumral, sonra sarışın oldu. Yaşı da önce otuzken sonra kırkta karar kıldı. Yazın güneşini emmiş yanık teni, omuzlarına inen ışıltılı, alacalı saçlarıyla loş lobiye yaza boyadı.

— Şükran Hanım? diye sordu gamzelerini çukurlaştıran bir gülümsemeyle.

Şükran Hanım sütunun arkasından ürkekçe çıkmış, ona doğru yürüyordu.

— Evet benim, *delikanlı*.

— Taksi dışarıda bekliyor. Buyurun.

— Zahmet oldu size.

— Ne zahmeti? Sizin gibi kapısından alınmaya değer hanımefendiler bulunmuyor bu günlerde.

Taksinin arka kapısını açtı, kendisi öne oturdu. Hay aksi!

Şükran Hanım övgüye, övgüyle karşılık verme gereğini duydu:

— Sizin gibi delikanlılara da.

— Siz, yaş konusunda takılmışsınız anlaşılan. Kendizi yaşlı bir kadın gibi görmek istiyorsunuz. Orası tamam da bana “delikanlı” demeyin lütfen.

— Ama Nükhet'in arkadaşısınız, dedi Şükran Hanım, masum bir gülücükle.

— N'olmuş yani?

— Hiçbir şey elbet, dedi Şükran Hanım, dizlerini kibarca birleştirerek.

Şoförün duymasında sakınca görmediği bir soru sordu:

— Mesleğiniz nedir Hüseyin Bey?

— Meslek denebilirse denizciyim. Motorumla turist gezdiririm. Hepsi yeni yetme kızlarla oğlanlar. Ne doğru dürüst yüzmeyi bilirler, ne doğru dürüst içmeyi. Ben onların Hüseyin abileriyim. Can sıkıcı bir iş.

— Yoo, bir görev, dedi Şükran Hanım. Siz olmasanız, ben olmasam, yani nasıl... Sözgelimi Nükhet bu akşam beni aramayı saydı...

— Galiba siz insanları yönlendiren takımındansınız. Açık sözlülüğümü bağışlayın: Aramasa ne olurdu ki?

— Ama Nükhet'in annesi benim komşum. Onunla ilgilenmem şart.

— Nedenmiş o? Nükhet akıllı kızdır, iyi yüreklidir.

— Teyzenizin durumu nasıl sahi? Sormayı unuttum. Nükhet söylemişti de.

— Atlattı sayılır. Ne de olsa eski kuşaktan. Yıllanmış şarap gibi.

Şükran Hanım, ağzının şarap koktuğunu düşünerek sustu. Adam argoyla karışık da olsa –ki bu, sınıfını gizlemediğini gösterdiğinden bir erdem sayılabilirdi– Necmi Bey'i aratmayan güzel cümleler kurabiliyordu. Tabii aralarındaki sınıf ve kültür uçurumunu bildiğinden övgülerinde onun kadar ileri gitmiyordu. Aferin doğrusu.

Diskoteği sandığı kadar ürkütücü bulmadı, belki de gençlere uyum sağlamak için ister istemez içtiği iki kadeh viski yüzünden. Yine de gençlerin arasında uygunsuz bir ilişki olsa, gözünden asla kaçmazdı. Kendisine saygı göstermekte kusur etmiyorlardı. Hüseyin ile Nükhet en iyi dans eden çiftti aralarında, gerçek hayatta bir çift oluşturmaları bile. Hüseyin'in dans önerisini geri çevirmesi kolay olmadı. Ama onu kırmadan başarabildi.

Dönüşte taksiden ikisi birlikte indiklerinde, Nükhet:
— İyi geceler Şükran Hanım, dedi. Artık sitede görüşürüz.
Annem, telefonda dedeme bir doğum günü partisi düzenledik-
lerini söyledi, yarın dönsem iyi olurmuş... Size iyi tatiller.

Şükran Hanım, o gece defterinin başına geçmedi. Karmaşık duygular içindeydi. İzlenimlerini ertesi sabah, duru gün ışığında kaleme alması daha sağlıklı olacaktı.

Şükran Hanım'ın gündüz-defterinden:

"Dün gece, insanlar hakkında bazen acele hüküm verdiğimi kavradım. Sözelimi Hüseyin hiç de sandığım gibi yaşlı, zengin kadınları kullanan bir erkek değilmiş. Yoksa bu sabah beni mutlaka arardı."

Damarlarına bir sıcaklık yayılmıştı. Kahve iyi gelirdi. Kahvesini hazırlamadan önce son iki cümleyi karaladı. Defterini bir yerde unutsa, okuyanlar, hakkında ne düşünüyorlardı?

Çarpıntısı geçince yazmayı sürdürdü:

"Sözelimi Zeynep, hiç de sandığım gibi vurdumduymaz bir anne değilmiş. N. de kırmızının bana yakıştığını yineledi. Sınavı geçti. Keşke bu şalı ona armağan etseydim. Ama otobüsünün kaçta kalktığını sormayı unuttum."

Telaşla ayağa fırladı, telefona koşarken kapı vuruldu.

Oda hizmetçisiydi herhalde. Ara sıra temizliği aksatsa da kendisine hep "siz" diyen bir kızcağız.

Gerçekten de oydu.

— Buyur canım, dedi Şükran Hanım yeni sevecenliğiyle.

Kız içeri girmedi. Kapıda küstahça dikilip bir paket tutuş-
turdu eline:

— Bu senin şalınmış. Dün gece diskoda unutmuşsun.
Hüseyin Abi gönderdi.

Pıhtı

Kedim'e
(T.U.)

Yıllardır edebiyat okurum – hem mesleğim gereği, hem de kişisel tutkum yüzünden. Galiba kişisel tutkum daha önemli yoksa bazı basit alışkanlıklarımı sürdürmeme bile ucu ucuna yeten bir gelirle geçinmeyi göze alamazdım. Pişmanlık duyduğumu sanmayın. Şimdi de olsa, alçakgönüllü öğretim üyeliğini gösterişli bir yaşama yeğlerdim. Bunun karşılığında, edebiyat, başka dünyaların kapılarını açtı bana, hayranlık duyduğum yazarlarla, roman kişileriyle, görmediğim ülkelerle tanışmamı sağladı; maddi/manevi bütün sıkıntılara karşı dayanıklı kılarak yaşama sevinci aşıladı.

Ne var ki yazmak, sanıldığı kadar kolay değil; onca birikimin size fazla bir yararı dokunmayacağını görüyorsunuz – tabii büyük yanlışlıklar yapmanızı engellemek dışında. Ben de bu ilk öykü denememde baş-kişimi konuşturmamaya, yani onun ağzından konuşmamaya karar verdim: şu andaki acemiliğimle altından kalkamayacağım bir güçlük. Üstelik o kişi, dilini güzel kullanmasıyla *da*¹ sivrilmiş biriydi. Kulağımda kaldığı kadarıyla, yumuşak dalgalanmalarla yükselen, sonunda katı bir kesinliğe varan bir sesi vardı. Belki öykü ilerledikçe, o sesi size duyurabilirim – biraz ustalaşınca.

1 Da'nın altını çizmemin nedeni, onun asıl güzelliğiyle ünlenmesidir. (M.)

Güzelliğine gelirsek... Doğrusu katışıksız bir güzellik değildi. Tıpkı sesi gibi sizi yumuşaklığıyla sarmalar, sarmallarını tamamladıktan sonra hançerini saplayıverirdi. Ardında kalıcı bir pıhtı bırakarak.

İşin ilginç yanı, bu kıyıma bile-isteye girişmemesiydi. Kimseyi umursamayan, soğukluğuyla yakıcı bir çekicilik, Greta Garbo'vari erkeksi bir dışı-örümcek tavrı.²

1971'de bir sabah yazlıktaki evime telefon etmişti; yarım saatliğine uğrayabilir miymiş?

Daha şaşkınlığımı atlatmadan zarif bir buketle çıkageldi. Gerçi ziyaret nedenini kestirmiştim de evime kadar zahmet etmesi bence gerekmezdi. Birdenbire karşımda gördüğümde, onu nerdeyse tanıyamayacaktım. Hâlâ çekiciydi ama eski imgesinden, daha doğrusu bende iz bırakan görüntüsünden çok farklıydı. Bir zamanlar, biz eski seyircilerini büyüleyen ağır gözkapaklarının iyice şişmesi, saçlarıyla tırnaklarının epey bakımsız olması bir yana, genel bir yıpranmışlık çökmüştü üstüne. Yoksa eskiden de böyleydi de ben hep uzaktan izlediğimden mi farkına varmamıştım? Sanmıyorum. Çünkü yılların da payı vardı bu değişimde. Neredeyse olumlu sayılabileceği için söz konusu yıpranmışlığı tanımlarken "çökme" yerine "durulma" sözcüğünü kullanmam daha doğru. Hele onun bir zamanki Batılı parıltısını artık ancak ekranda siyah-beyaz olarak binde-bir yakalayabilen yeni seyircilere sesleneceksem.

Karşımdaki kadın bir metin olsaydı (hayır şiir değil, roman hiç değil, ancak bir yaşam-öyküsü) Türkçesini çözebilirdim, yorumlayabilirdim. Ama o baştan beri yarı-saydam olsa da gizlerini ele vermemekte kararlı bir kişilikti. Sanki belli bir ulusu yoktu, yersiz-yurtsuzdu, yalnızca seyircilerinin yaşamlarına kırmızı damgasını basmış bir efsaneydi. Döneminde, ona tutulmayan erkek yoktu bildiğim kadarıyla. Hem de her sınıftan.

2 Bir dostumdan öğrendiğime göre Afrikalılar, özenle yetiştirecekleri çiçeklerin toprağına karşı-cinsten tohumlar serperlermiş. Dostuma çiçeklerinin cinsiyetinin nasıl saptandığını sormadığıma hâlâ üzülürüm. (M.)

Şimdi kadın hayranlarının bolluğunu düşününce, acaba kişiliği mi ağır basıyordu yoksa imgesi mi diye soruyorum kendime.

Bildiğimiz gibi, efsane katına yükselmiş kişiler ortalıkta pek görünmezler, günlük kargaşanın örseleyemeyeceği bir zırhın arkasına gizlenirler. Edebiyattan, sanattan nice örnek verebiliriz. Oysa o, günlük keşmekeşin tam ortasında efsane olmayı başarmıştı. Onu *gözleriyle görmek*³ için gecelerce aynı oyunlara koşan seçkin bir tiyatrosever kitlesi vardı. Filmlerini pek beğenmeseler de oynatıldıkları sinema salonlarını dolduran genç hayranlarının sayısı azımsanır gibi değildi. Kendisini hem tiyatrodan hem sinemada izledim ama hangi dalda daha başarılı olduğunu söyleyemeyeceğim. Çok iyi bir oyuncu olduğunu da söyleyemem. Burada garip bir tümce kuracağım: sanki o, rolüne değil, rolü ona bürünüyordu. İster Çehov'un, Dostoyevski'nin, Shakespeare'in birbirlerine hiç benzemeyen drama kişiliklerini canlandırsın, ister *Bataklı Damın Kızı Aysel* olsun, hep kendisiydi. Yorumu, her zaman kendi çekim-alanında odaklaşıyordu.

Önce tanınmış bir aktörle, sonra o dönemin ünlü bir zenginiyle evliliklerinde de hep kendi kalmıştı.⁴ İster başbakanla konuşsun, ister bir barmenle, tavrı aynıydı. Canının sıkıldığını elmacık kemiklerinin kızarmasından, elini bir sineği kovarcasına sallamasından ya da herkese meydan okurcasına beline götürmesinden anlıyordunuz.

Altını çizdiğim 'yeni anlam'a dönersek... Doğa, onun pürüzsüz tenine kırıksıklar, gözaltlarına morluklar eklerken sanki yeni bir denge yaratmıştı: geri aldıklarının boşluğunu yeni bir anlamla cömertçe doldurmuştu. Her seyircinin gönlünce yorumladığı imgenin yüzeysel ışıltısı kazınınca ortaya keşfe değer bir derinlik çıkmıştı.

Sözgelimi, her an bir sıkıntı ya da bezginlik ipucu vermesini beklediğim kolları, benim hasır koltuğumun iki yanından gevşekçe sarkıyordu. Taraçanın kuytu köşesinden, küçük bahçeme bakıyordu dalgın dalgın.

3 Gerçi bu anlamsız bir deyim ama olayın arka-planını aktarmama yarıyor. (M.)

4 Üçüncü evliliğinden söz açmaksa, şu anda öykümün akışını zedeleyebilir. (M.)

Hayır lütfen ne çay istiyormuş ne de içki. Kapıdan şöyle bir uğramış, fazla zamanımı almayacakmış. Artık zamanının önemini kavramışmış. Meslektaşları, provaları aksatmasını baştan beri içkiciliğine yorarlarmış, oysa onda zaman kavramı baştan beri yokmuş; yıllarla, aylarla değil anlarla düşünürmüş. Belki bu kadar derine inemedi de ben öyle anladım.

Artık yaşlı kadın rollerine razı olduğunu eş-dosttan duymuştum. Ola ki, gençlik/güzellik zırhından kurtulmaktan kaynaklanıyordu bu gevşeklik. Yine de yüzüne bakarken, ondaki sinema ve tiyatro tutkusunun asla sönmeyeceğini sezdim. Bu ateşi ne yazıhanesinde çıkan ve servetini kül eden yangın bastırabilmişti ne de umudunu kıran sönük Anadolu turneleri. Konu tiyatrodan açıldı mı bakışlarının canlanmasından belliydi. Aslında bir *Taşra Kızı*'ydı düpedüz, eğitimi yarım-yamalaktı, gelgelelim Emma Bovary'liğe özenmediği apaçıktı. Rüküşlükle uzak-yakın bir ilintisi yoktu, melodramla da.

Kalkmak üzereydi. Geliş nedenini açıklamayı ona bıraktığımdan (o konuda daha hiçbir şey söylememişti) yüreklendirici birkaç söz ettim:

— Biliyor musunuz, ben size eskiden beri hayranımdır, dedim.

Herhangi bir tepki almayınca sürdürdüm sözü:

— Sizin gibi “güzel” kadınların yaşlanması çok güç olsa gerek. Herkes en ufak kusurunuzu yakalamak için pusuya yatar. Ben hiçbir zaman güzel sayılmadığımdan şanslı sayılırım doğrusu. On beş yaşında neydiysen, başkalarının gözünde hâlâ öyleyim.

Tam bir kakhaha atacakken aşağı yukarı aynı yaşta olduğumuz aklıma geldi, kendimi tuttum.

Alınmışa benzemiyordu. Sigarasını küllüğe zarifçe bastırıp kalkarken “Başınız sağolsun” dedi.⁵

5 Bu konuşmalı sahneyi ertelememi okurların başışlayacaklarını umuyorum. (M.)

Yıllar sonra son görüşümde, aklaşmış saçlarına yemeni gibi doladığı alacalı eşarp ipek olmasa onu yine tanıyamayacaktım. İyi ki beni görmedi. Yoksa o aceleyle ne diyeceğimi kestiremezdim; dostlarımla birazdan bir meyhanede buluşacaktık. Kolunun altında gazeteye sarılmış bir içki şişesiyle Krepen Pasajı kalabalığına karıştı.

Sonradan duyduklarımın göre anılarını bir gazeteye satacak kadar düşkünleşmiş.⁶ Delikanlı bir hayranının –galiba bir eşcinselin– evinde kalıyormuş. Trajedilerden hep kaçındığım için –yoksa bu basit yaşamımı hâlâ nasıl sürdürürdüm?– onu yoklayamadım. Zaten artık konuşacağımız ne kalmıştı ki?

Bazı ortak dostlarımız onun hakkında, “Su testisi su yolunda kırılır”, “Her koyun kendi bacağından asılır” türü çirkin, beylik yorumlar yaptılar. Oysa bir zamanlar onun parıltısından beslenmişlerdi her anlamda. Keselerini şimdilerde ıvır-zıvır televizyon dizileri ve reklamlarıyla doldurduklarından onu dik kafalılıkla, savurganlıkla, dahası şımarıklıkla suçladılar. Onu karalayarak aklanmayı seçtiler bir bakıma.

Sonraları onun yaşamından diziler ve filmler üretenler de o eski ışıltının seyircilere nasıl yansıdığını bilecek yaşta değildiler. Birçok önemli rolün üstesinden kültürüyle değil sezgisiyle gelen bu karizmatik kişiliğin, taşıdığı onca yükü bir kaçamak, bir içki molasıyla attığını, atamayınca da o molayı gittikçe uzattığını anlayamıyorlardı bir türlü.

1971'deki karşılaşmamızda; giderayak kendisinin de bana hayran olduğunu söylemişti. İşlek zekâma ve ukalalıktan uzak kültürüme. Eski kocama biraz da bu yüzden tutulmuş. Kendisindeki bir eksikliği benim aracılığımla gidermek istercesine. Ama anlaşılan ben, onun asla bilemeyeceği bir şey biliyordum ki sonuncu evliliğinde aşağıya çekilen kendisi olmuş.

6 Kim bilir yaşamını ilginçleştirmek adına neler bulup buluşturmuştu o durumda? Bu tür bilgilere incelemelerde asla güvenilmez. (M.)

Aramızdaki tek farkın, kendisinin hiç bilmediği bir konuyu *katılarak* çözümlemeye duyduğu heves, benimse çok iyi bildiğim konuları *uzaktan izlemekteki* kararlılığım olduğunu anlatmaya çalıştım ona.

— Madem beni kıskanmıyordunuz, dedi hüzünlü gözlerini yüzüme dikerek, neden boşanıp onu bana bıraktınız?

Lal

Sevgili Kırmızı Biber

Sana önce siz diyecektim ama sonra caydım çünkü benden büyük olsanda can dostumsun abimsin. Senden başka kimseleri anlamıyor birde küçük kardeşim. Derslerime kafamı veremiyorum. Böyle acı bir olay kaç genç kızın başına glemiştir yani annemle babam boşanalıberi bunalımdan çıkamıyorum. Ayrıca bir gazetesinin düzenlediği Başınıza gelen en acı olayı anlatın yarışmasına bu konuda gönderdiğim yazıyı sıradan bulmuşlar ödülü alamadım. Oysa o parayla kendime indirimli bir çizme alacaktım çünkü canavar adam kardeşimle bana harçlık vermez sonra yoldan çıkarmışız. Bizde annemle ikisi yatmaya gidince başucu radyomuzu kısık açıp senin programını dinliyoruz tek tesellimiz bu. Bizimkiler duysalar bizi dayaktan gebertirler. Biz bunalımlı insanlara öyle yardımcı oluyorunki sen uç deyince ayaklarım yerden kesiliyor dertlerimizi unuttuyorum ama dinleyicilerinin hepsini sevmiyorum. Bazı kadınların seninle konuşurken inilti sesler çıkarmalarından hoşlanmıyorum. Tamam onların dertleri olabilir ama bir kurtarıcıyla böyle konuşulmaz. Kardeşim senin gözlerinin rengini merak ediyormuş ama kendisi imam hatibe yeni başladığı için duygularını benim aktarmamı istedi. Kırmızı Biber abi sakın bizi yalnız bırakma diyor bak mektubun altındaki papatyayı kendisi çizdi. Sana neden telefon edemediğimizi anlamışsındır ikimizden de öpücükler.

Öksüz

ulan kırmızı biber sen kendini ne sanıyorsun niyetin karı kızı dolduruşa getirmek mi bizimle dalga geçmek mi biz mert türk delikanlıları böyle oyunlara gelmeyiz bilmişol sözlüm nalanın seni dinlemesine şimdilik karışmıyorum bir tatsızlık daha çıkmasın diye ama muhterem sacide teyzenin gizli gizli dinlemesini af etmiyorum boktan programını bir kerecik dinledimse herkesin ağzının payını vermek içindir yoksa benim ağzım iyi laf yapar icabında karı kız gıcıklamak için senin laflarına muhtaç değilim yerinde olsam bizim mahalleye uğramazdım nalanla sacide teyze yetmiyormuş gibi bizim aramızdan da üç beş sütübozuk çıktığına göre o kara ibne gözlüklerini parçalayıp kışına sokmam vazifem oldu zaten vatanım uğruna birkaç şerefli cinayet işlemişim allaha şükür bir eksik bir fazla fark etmez bu mektubu yazdırdığım dava arkadaşım tuğhan da aynı fikirde ona göre

terminatör

Kırmızı Biberim, badem şekerim,

Seni dün gece programdan yine aradım, zor düşürdüm ama bütün duygularımı olanca içtenliğimle dile getiremedim. Çünkü konu komşunun programını dinlediklerinden eminim. Dinlemeseler sana bu kadar verip veriştiremezlerdi, değil mi? Zaten beni de aralarına zorla aldılar, kim bilir arkamdan neler diyorlardır. İçlerinde yalnızca Nuriye dürüst, o kalemine güvendiğinden sorunlarını gazetelerin gönül ablalarına yazıyor. Ben daha çok sesime güvenirim.

Dün gece telefonda söylediğim gibi kırk yaşlarında çekici bir kadını. Kocam olacak herifle evlenene kadar az erkeği koşturmadım peşimden övünmek gibi olmasın. Ama lise 2'deyken kaderin sillesini yedim. Mahalledeki baskılar sonucu bana güvenli bir gelecek sağlayacak babam yaşında bir herifle evlendim. Okulumu ve edebiyat hevesimi terk ettim. Meğer aileden zengin sandığım kocam kumarbazın tekiymiş. At yarışından başka hiçbir şeye akli ermiyormuş. Son zamanlarda hiç kazandığı yok, hep ya yanlış ata ya yanlış sayıya oynuyor.

Belki bir çocuğumuz olsa onunla oyalanırdım da Allah kısmet etmedi. Ben de geceleri içimi eski ateş sarınca her şeyi göze alıp seni kaçamak arıyorum.

Her keresinde sesimi değiştirsem de artık kim olduğumu tok sözlülüğümden anlamışsındır. Senden istedik-

lerimi binle arp. O bayıldığım biberini dudaklarıma iyice sür de kendimden geçeyim, senin küheylanının al yelelerine tutunup göklere uçayım.

Isaura

Not: Neden fotoğraflarında hep kara gözlüklüsün? Senin de çekindiğın birşeyler mi var?

Gelecek programda hangi burçtan olduğunu soracağım. Böylelikle benden saklın-gizlin kalmayacak.

Merhaba Paprika,

Aslında seni neden tutuyorum, biliyor musun? Köşeleri tutan (yaşamın her alanında) eski kuşağı ezip geçtiğin için. Toplumun benimsediği kuralları ve yaygın değerleri “postmodernist” diyebileceğim bir yaklaşımla alaşağı ettiğin için.

Bir kere, sana sorulan soruları/dile getirilen istekleri karşılarken *afakilikten* şaşmıyorsun (nesnel sözcüğü yeterince şiirsel/büyülü olmadığından beni hep itmiştir). Herkesi söylediklerini yorumlamakta özgür bırakıyorsun yani.

Doyumsuz kadınlara verdiğin yanıtları bazan aşırı duygulu bulduğumu belirtmeliyim. Ama ne yapalım ki bu boksan ülkede piyasa böyle. Yükselen değerlere ucundan kıyısından tutunmadan bir yere varamayız. Üstelik o kadıncağızların orgazmla eş-anlamalı sandıkları “uçmak” sözcüğünü, patronlarla eski-kafalı yöneticiler de aynı biçimde alımlıyorlar. Senin uçuracaklarının zaten bir dinamitleme sürecine girdiğini, yolun bundan böyle gençlere açılacağını o köhne modernist bilinçleriyle kavrayamıyorlar.

İtiraf edeyim, seni ilk arayışında amacım alay etmekti. Gelgelelim program konuşmasından sonra bazı deyimlerinle deyişlerini şiirlerimde ve metinlerimde kullanmaya karar verdim.

Laf aramızda, –erkek erkeğe– kara gözlüklerin misyonuna çok uyuyor.

Joker

Sayın Kırmızı Biber Beyefendi,

Oğlum, ben emekli bir memurum. Bütün gün gazete okumaktan, televizyon izlemekten, radyo dinlemekten başka işim yok.

Geçenlerde bir gece, oldukça geç bir saatte yine uykum kaçınca radyoda sizin programınıza tesadüf ettim. Önce dilinizin sivriliğinden ürktüm doğrusu ama sonra programın adını hesaba katacak fikrimden vazgeçtim. Ağzına biber sürülmesini büyük bir iştahla bekleyen bu densiz hanımlar aynı soruları bana sorsalar ne derdim, bilemiyorum. Nerelere gelmişiz!

Demek Türkiye'nin saydam olabilmesi için sizin gibi gençlere ihtiyacı var. Benim kuşağım çok çalıştıysa da beceremedi. Nitekim geçen gün, sokağımızın toplanmayan çöpleri mevzuunda tam belediyeye acı bir mektup döşenmeye hazırlanmışken geçmişte yazdığım benzer şikâyetnamelerin cevapsız kaldığı geldi aklıma, sizi andım.

Başlangıçta -herhalde eski kafalılığımдан olacak- devletin üstlenmesi gereken görevleri sunuculara devretmesi hoşuma gitmemiştir, realité showları yadırgamıştım. Zamanla yanıldığımı anladım. Ne de olsa bu tür programlar aracılığıyla

hastalar anında hastanelere yatırılıyor, âcizlere para toplanıyor, intihar etmeye kalkışan işsizlere iş bulunuyor, küsen âşıklar ve kanlı-bıçaklı anabalar bir araya getiriliyor, düşman aileler barıştırılıyor. Ancak rüyalarda rastlanabilecek bu mutluluklar bir kerecik olsun yaşanıyor.

Efendim, sizden ricama gelince, gerçi programınızın şümülüne pek girmiyor ama mahallemizin çöp derdini o baharatlı uslubunuzla dile getirir misiniz lütfen? Adım Mustafa Gürel. Mesleğimizi muvaffakiyetle sürdürmenizi dileyerek mektubuma son verirken zahmet olmazsa programda adımın ilk hecesi “Mus” yerine son hecesi “fa”yı vurgulamanızı isteyeceğim. Yoksa benden bahsettiğinizi anlamayıp teşekkürde kusur edebilirim.

Akşam Alacası

Çocuğa rasladığında akşam çöküyordu. Sabahı değışken bir günün –erken saatlerde bulutlu, çisentili, kuşluk vaktine doğru cılız bir güneşle kararsız bir aydınlık ama hep yapışkan, boğucu geçmiş bir günün– bu bocalamalardan yorgun düşmüş akşamı. Gökteki kızılık, ertesi günün de böyle geçeceğinin ipucuydu, kim bilir daha kaç günün....

Çocukluğundan beri havadan etkilenirdi: lodosta eklemlemesine yürüyen, başında karar kılan sarı bir sersemlik, poyrazda bir canlanma, savrulan perdelerin içeri saldığı rüzgârla kamçılanma tutkusu.

Erken saatlerde bulutlu, çisentili:

Geçmişin yükünden kurtulma işlemine o saatlerde girişmiş, ne yazık ki çabasına değmemişti, fazla bir şey birikmemişti ki: havagazı, telefon, su, elektrik faturaları, günleri dolduğunda atılmıştı, zaten atılmasalar da pek yer tutmayacaklardı.

Kuşlukvaktine doğru cılız bir güneşle kararsız bir aydınlık:

Birkaç gün önce, gözden çıkardığı, bir daha okumayacağına karar verdiği kitapları karton bir kutuya yerleştirmişti... De acaba? Çünkü kişi, bu eleme telaşında bazan belki bir daha okumayacağı ama geçmişin vazgeçilmez bir parçası saydığı kitapları sonradan bulamayınca kendine içerlerdi, biliyordu. Bir daha, nesnel bir bakışla göz atmalıydı onlara: Tamam, kara-

rı kesin... O aydınlıkta taşınılmaz bir yük gibi görünüyorlar. Ama her nedense ikindiye onlardan birini okumakla geçirmişti: herhalde veda anlamında.

Yapışkan, boğucu geçmişin günün bocalamalarından yorgun düşmüş akşamı:

Çocuğa rasladığında işte o akşam çöküyordu.

Yedi-sekiz yaşlarında, çırpı bacaklı, kızıl saçlı, belki çilli bir oğlandı. Yüzü görünmüyordu ki; iki sitenin arasında –bir bölümü otoparka ayrılmış bahçedeki sırada– sırtı herkese dönük oturuyordu. Ailelerinin “sevimli afacanlar” dediği öbür çocukları tanımadığı, tanısa da onların eninde sonunda itişmeyle sonuçlanacak –şimdilik yalnızca sevinç böğürtüleriyle dolu– oyunlarına katılmayacağı açıktı. Yukardan bakan, bilgiç bir havası yoktu ama hiçbir yarışmada yer almak istemediği belliydi. Bedenine bol gelen şortunun üstüne giydirilmiş tişörtündeki yazı da okunamıyordu: bir ihtiyarinki kadar çökük omuzlarının arasında kırıştığından. Galiba bir Amerikan basketbol takımının amblemi vardı sırtında. Tişört, şort kadar çarpıcıydı da çocuğa yakışmıyordu: bir iğretilik.

Acaba sitem dolu bu dışlama –çünkü yalnızca uzaklara, belirsiz bir noktaya, ağaçların kıpırtısız dallarına dikmişti gözlerini– sporsever bir ailenin oğlu olmasından mı kaynaklanıyordu?

Ortaya, bir soru atmak şarttı:

— Sence yarın da hava böyle mi olacak? Baksana, gökteki kızılılık sürüyor.

Çocuk, soruyu üstüne almakta gecikmedi, döndü. Evet, çilli-lydi.

Sonra bir yabancıya yüzverdiğini düşünerek ekledi:

— Kim bilir, belki...

— Sen yeni mi taşındın buraya? (*Taşındınız dememeye özen gösterdi.*)

— Evet.

- Ben de öyle.
— Ama ben seni daha önce hiç görmedim.
— Ona bakarsan ben de seni görmedim.
— Ben bahçeye sık çıkmam. Niyazi Abi'nin oğluyla ilgilenmem gerekiyor. Kardeşimle.
— Senin babana herkes "Niyazi Abi" mi der?
Çocuk kahkahasını tutamadı:
— Nerden çıkardın? Niyazi Abi başka, babam başka...
— Salak bir soruydu, kusura bakma.
— O kadar da değil. Ben iyi anlatamadım.
Çocuğun yüzünün kızarması, attığı geri adım, yüreklendiriciydi.
— Büyüklerin salakça sorularını çok duymuşsundur.
— Ama kabul etmezler ki.
O anda gözü, çocuğun bağcıkları çözükle spor pabuçlarına takıldı.
— Pabuçlarını bağlamana yardım etmemi istemezsin herhalde...
— Hayır. Kendim öğrenmeliymişim.
— Bak, bu akşamlık ben bağlayayım. Ama düğüm sen bağlamışsın gibi biraz beceriksizce olsun. Yarın akşam birlikte deneriz, öğrenirsin.
— Yarın akşam gelebilirim, çünkü Niyazi Abi'nin oğlu annesine gidiyor.
— Yarın akşam, aynı saatte burada. Söz mü?
— Söz. Bak ben şu karşıki pencerede oturuyorum.

Gece, yağmur bindirince camdan baktı. Çocuğun gösterdiği pencerede ışık yoktu. Demek onu erkenden yatırıyorlar. Ne var ki o odada tuhaf bir karanlık baskın. İçerden, açık kalmış bir lambanın, bir televizyonun ışığı bile sızıyor.

Akşamüstü birlikte oturdukları sıranın bitişiğindeki sokak lambası sayılmazsa ortalık kapkaranlık.

Neon ışıktaki maviye dönen damlalar, lambanın kıyısından tek tek süzülüp geceye karışıyor.

Böyle yağışlı gecelerde, dışarda sürüp giden mırıltı, içinin kargaşasını yatıştırır, onu yalnızlığından sıyrıp düşlere ya da gerçeklerin kaynaklarına sürüklerdi.

Sözgelimi eleme işlemine neden faturalardan başlamıştı? Fotoğraflarla mektuplarla yüzleşmekten korktuğundan mı? Yoksa geçenlerde başladığı karmaşık öykü kafasında yeterince biçimlenmediğinden mi? İkisi de olabilir. Yeter ki düşünsün, yanlış-doğru bir sonuca varsın. Nasılsa kitapları, bu didişmenin dışındaydı: hangilerinin hangi sevdiklerinin işine yarayacağını titizlikle kararlaştırmıştı. Yarın artan kitaplar alındıklarında o kutu da boşalacaktı.

Çalışma masasının başına geçti, genişleyen boşlukta yeni öykünün ilk tümcesini yazdı:

Çocuğa rasladığında akşam çöküyordu.

Sahi o çocuk, yağmuru sever miydi? Birdenbire, yağmur bu hızla sürerse onu yarın göremeyeceği geldi aklına. Çocukla neden bu kadar ilgileniyordu? Neden eve döner-dönmez kırmızı sarmallar çizerek ilerlemesini istediği eski öyküyü hemen daktilodan çıkartmış, beyaz bir kâğıda bu tümceyi yazmıştı? Eleme işlemine faturalardan başlaması, somut bir odakta düğümlemek anlamına da gelebilirdi. Her çocuğu sevmek gibi bir huyu yoktu, başkışileri çocuk olan öykülerin okuru tavlayıcı ucuz bir özelliği olduğunu da bildiğine göre... yani neden? Yaşamın içindeki bir boşluğu doldurma adına mı?

Turşu suyu içmeyi özlemiş bir ülserli gibi ertesi akşamı bekledi; yağmur dinince sevindi.

Çocuk aynı sırada oturuyordu, dünkü bocalamalarından vazgeçmeyen gök, aynı kızılıktaydı, çocuğun üstünde de dünkü tişörtle şort, ayağında bağcıkları çözükle aynı pabuçlar.

— Şimdi bak, sağ elinle sağ bağcığı soldakinin içinden geçireceksin canım, iki yana hafifçe gereceksin, ilmekleri bol tutacaksın, yoksa bağlar kenetlenir.

— Ama ben solağım.

— Dur bir dakika öyleyse. Dikkat etmemişim, tüh!

Elleri izlemek için çocuğa sokuldu:

— Hadi bakalım.

Küçük eller, oldukça uğraştıktan sonra acemi bir düğüm attı.

— Olmadı değil mi? dedi çocuk ayaklarını inceleyerek.

— Fena sayılmaz da tam olmadı.

Bunu söylerken, çocuklara neden bağcıklı pabuçlar alındığını düşündü. Pabuç bağlamak, ille de belirli bir yaşta edinilecek bir beceri değildi ki...

Çocuğun, koluna sımsıcak dokunuşuyla toparlandı:

— Üzülme, evde dener, öğrenirim.

— Ona üzülmiyorum. Sen bunları bırak da biraz babandan söz et bana.

— Onu görmedim. Annem, kaptanmış diyor. Açık denizlerde dolaştığından bize uğrayamıyormuş. Bence iyi yürekli bir hayduttur, bir korsandır ya da bir balina avcısıdır. Ama Niyazi Abi'yi anlatabilirim istersen.

— Anlat hemen, çünkü meraktan çat diye çatlayacağım.

— Sahiden mi?

Çocuğun yüzündeki kaygıyı görünce güldü, onu kollarına aldı. Cılız, küçük bedene sımsıkı sarıldı.

— Sahiden olur mu hiç? dedi gözleri dolarak. Öyle bir deyim vardır. Laf olsun diye söyledim.

— Hiç de güzel bir laf değil!.. Niyazi Abi tam bir sporseverdir. Beni de sporcu yapmak istiyor ama çok zayıfımışım. O yüzden akşamları tabağımdaki yemekleri bitirene kadar başımda durur.

— Peki annen istiyor mu sporcu olmanı?

— Bilmem... Bir şey söylemiyor. Pek konuşmaz o.

— Bugünlük bu kadar yeter.

Bu sözü kendine mi çocuğa mı söylediğini kestiremedi.

Oysa çocuk susmamakta kararlıydı:

— İyi ki Niyazi Abi'nin oğlu bana benzemiyor. İri yarı, iştahlı bir çocuk. Yemeğini çabuk bitirdiği için sofrada uzun kalmıyor. Sana yarın onu da anlatırım, sakın meraktan çatlama! (Bir gülücük.)

- Yağmur yağmazsa tabii.
- Yağmaz baksana, gökteki kızılık azaldı.
- Çocuğun gülümseyişine katıldı:
- Her duyduğunu aklında tutuyorsun anlaşılan.

Evinde, gece yağmurunun kokusundan ve mırıltısından yoksun kalınca da öykünün ikinci paragrafını yazmakta zorlanmadı. Sonra dünkü kuşluk saatlerini yeniden yaşamak isteğiyle fotoğraflarla mektupları elemeye girişti. Fotoğraflarla başedemedi: profesyonellik becerisine göre mi, taşıdıkları anı birikimine göre mi değerlendireceklerdi? Hepsini geçmişin bellek-arşivine kaldırmak daha akıllıcaydı. Bu arada onlara bakarak çocuğa bir ad yakıştırma umudu da iyice sönmüştü. Ölmüş bir şair dostunun önerisine uymaya karar verdi:

*Duvarlara fotoğraf filan asma
Ve konsol ve ayna çerçevelerine
Hele aile resimleri hiç mi hiç
Baktıkça renksizliğe dönüşüveriyor
Olmayan bu zaman parçaları-sen ne dersen de.*

Öykünün ilerlemesi, çocuğa –yazıda kullanmasa bile– bir ad bulmasına bağlıydı. Hemen mektuplara geçti. “Renksizlik” ve “olmayan zaman parçaları” aklını kurcalasa da ona dostça tınlayacak bir ad bulmaya çalıştı. Kendisini sonradan suçlayan bir zamanki has dostlarının, kendisine sonradan saygı duyan bir zamanki has düşmanlarının mektupları dışında hepsini yırtıp çöpe attı. Ne garip ki eğilimler ortaktı: Sevenleri onu “sahip olunamayacak” yapı özelliğinden ötürü suçluyor –oysa eski mektuplardan anlaşıldığına göre başlangıçta bu özelliğini çekici bulmuşlardı– düşmanlarıysa –sözcüğü yumuşatırsak– karşıtlarıysa, toksözlülüğünü dikbaşlılığa vardırmasını kınıyorlardı. Bu eleştiriler kendisinin kestiremediği anlarda yapıldığına göre olmayan bir zamanın parçalarıydılar, sevgiye/öfkeye dayansalar da renksizdiler.

Yapışkan, boğucu günün üzücü akşamı inerken, çocukla buluşmadan önce tek kırmızı giysisini geçirdi üstüne. Bakkala gidip ona renk renk çikletler, şekerler aldı. Yoo, veda anlamında değil: onun da zamanla renksiz bir zaman parçasına dönüşmesinden ürktüğünden.

Çocuk daha erken gelmişti. Biraz hüzünlü görünüyordu.

— Geç kaldın, dedi sitemle.

— Sana çikletle şeker almaya gittim.

— Bana şekerle çiklet belli günlerde alınır. Hak ettiğimde.

— Belki bugün hak etmişindir. Dün gece, kendi kendime bir oyun kurmaya çalışıyordum, bana yardım ettin, birşeyler uydurdum... Sen de uydurur musun ara sıra?

— Belki uydururum da yalan söylemem.

— Peki, buluştuğumuzu evdekilere söyledin mi?

— Söylemedim ama Niyazi Abi bizi zaten görmüş uzaktan. Yabancılarla konuşmamam gerekiyormuş, onlardan armağan almam da yasak. Ama bu şekerlerle çikletleri Niyazi Abi'nin oğluna verebilirim. Harçlığımı aldım derim. Yarın dönüyor.

— Biliyor musun? dedi kucağına hafifçe yayılan çocuğun saçlarını okşayarak.

O anda her şeyi doğruluğa kavuşturacak hınzır bir yalan şarttı:

— Ben kardeşine bir ad uydurdum dün geceki oyunum sırasında.

— Ama ben daha onu sana anlatmadım ki...

— Önemli değil. Zaten çocukken kendime de bir ad uydurmuştum.

— Giysin çok güzel, dedi çocuk konuyu kapatmak istemesine. Kıp kırmızı. Hem sen bana daha hiçbir şey anlatmadın. Adını bile bilmiyorum.

— Kardeşine uydurduğum adı merak etmiyorsun galiba.

— Meraktan çatlamıyorum. İstersen söyle.

Gözü yine uzaklarda, hışırdamayan yapraklardaydı.

Yine bocalamalardan yorgun düşmüş bir akşam, olanca kızılığıyla.

— Yunus... Nasıl sence?

— Olamaz ki ama, O *benim* adım.

Öykülerin Başı-Sonu

Bir gündökümüne göre:

Kitabın ilk öyküsünü yazarak genç yaşta onulmaz bir hastalık sonucu ölen eski öğrencime gönül borcumu ödemiştim – geç de olsa. Onun adını vermem gerekmiyordu da ölüm haberini bana ileten ‘dostum’un adını da vermemiştim. Bilge Karasu’nun *adı bile*, öyküye taşıyamayacağı bir ikinci dramatik ağırlık yükleyebilirdi. Belki bu teknik kaygıdan da öte, o sıralar günden güne ağırlaşan bir hastalıkla boğuşan Bilge’nin adını ölümle birlikte anmak istemiyordum.

Eski öğrenci, Bilge Karasu’yu dersler sırasında metinleriyle tanımış, yüzünü bile görmemişti. Ola ki hayranlık duyduğum sevgili bir dostumun sağduyulu sesinin beni haberin sarsıntısından bir ölçüde koruyacağı inancındaydı; sıradan hatır sorma telefonlarına bile artık güçlkle çıkan birinden böyle bir haberi iletmesini istediğine göre durumu bilmiyordu. Bilge de –istese– başka birine aktarabilirdi bu görevi ama telefondaki sesi, son konuşmalarımızdaki bitkinlikten sıyrılmış gibiydi.

“Kusura bakma” gibi birşeyler geveledim titrek bir sesle.

“Çok duyarlı bir gençmiş” dedi. “Keşke tanısaydım. O yaşta ölmenin ne demek olduğunu düşündüm de toparlandım biraz.”

Hangisiydi bilmem... Genç öğrencinin ölümü mü, Bilge’nin son konuşmamızda, üniversitedeki odasını ‘boşaltırken’ bulduğunu söylediğı, Turgut Uyar’ın eskilerde kendisi için oyduğu tahta

bir kitap açacağını oğul-Turgut'a gönderme telaşı mı? Ama edebiyat dersi verme kararım pekişti. Özellikle *Göçmüş Kediler Bahçesi*'nin (1980 basısı) Turgut ile bana ithaf yazısına bakınca. Bir bölümü şöyle:

Pencereden bakıyorum. Güneşe bakıp vakit geldi diye yeşermeye başlayan vişne; ardından iki gün iki gece kar yedi. Şimdi yeniden silkiniyor. Okuma gözlüğümle bakarken bile yeşertisini seçebiliyorum bulanıklık içinde.

Bu tahin-pekmez günlerinde yeşilin üzerine konacak apak çiçeklerini bekleyebiliyoruz gene de bu vişnenin; üst kattan atılmış, eskitilmiş bir gül demeti, kuru yeşili, vişne çürüğüyle takılmış duruyor dallardan birine.

Sevgi dolu anılar, gönül kapılarında hazır durabiliyor hâlâ. Ölümün silgisi, yazıları çok daha güç siliyor. Daha ne olsun?

İlk öyküdeki 'kırmızı' giysinin çağrıştırdığı ilk olasılıklar (*Tazı Payı*, *Güz Kızılı*), gitgide başka kırmızılara, kırmızılıklara açıldı. Bu kere, odadaki *Otuzların Kadını* portresine dışardan giren öyküler değil, 'kırmızı' odaktan yola çıkan öyküler söz konusu.

Ben de yeni öğrencilere, eski-gözağrım kitaplara açıldım bu arada.

Daha ne olsun?

T. U.

